

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2005/06:9

Stenografiska
uppteckningar
2005/06:9

Fredagen den 28 oktober

1 § Ekofin

Finansminister Pär Nuder

Återrapport från ministerrådsmöte den 11 oktober 2005

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 8 november 2005

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon! Vi hälsar finansministern med medarbetare välkomna. Vi börjar med en återrapport från tidigare ministerrådsmöte. Varsågod!

Anf. 2 Finansminister PÄR NUDER (s):

Vi har lämnat en skriftlig rapport. Jag har inte så mycket att tillägga. Det var ett ganska kort och tunt möte.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Inga ledamöter har några frågor. Vi godkänner återrapporten.

Då går vi in på det kommande ministerrådsmötet. Första ärendet är EG:s budget och intern kontroll.

Anf. 4 Finansminister PÄR NUDER (s):

I somras presenterade kommissionen en färdplan för en så kallad integrerad ram för den interna kontrollen av EU-budgeten. Syftet har varit att få fram förslag till lösningar som på sikt leder till en förbättrad intern kontroll av EU:s medel och i slutänden en positiv revisionsförklaring från revisionsrätten.

Färdplanen har behandlats av en expertpanel bestående av representanter både från medlemsstaterna och från kommissionen. Behandlingen har resulterat i förslag på ett antal slutsatser som behöver vidtas. Förslaget kommer att behandlas av Coreper i nästa vecka för att sedan underställas Ekofinrådet för ställningstagande.

Jag anser att vi gemensamt, det vill säga kommissionen och medlemsstaterna tillsammans, måste vidta alla lämpliga åtgärder i syfte att förbättra och stärka effektiviteten och kvaliteten i kontrollsystemet. Arbetet med färdplanen har understrukt behovet av en grundlig analys av nuvarande kontrollsystem där brister och svagheter noga kartläggs innan ett nytt system, baserat på deklARATIONER och intyg, introduceras. Det är också viktigt att hänsyn tas till de olika institutionella och organisatoriska

förutsättningar som finns i medlemsstaterna. Även rådande ansvarsfördelning mellan kommissionen och medlemsstaterna måste respekteras.

Anf. 5 CARL B HAMILTON (fp):

Jag har en fråga. Vilken är den svenska positionen? Jag lyssnade noga, men jag tycker inte att jag fick någon klarhet i detta. Jag tittar på texten för där står det: ”Den fråga som förefaller mest kontroversiell är huruvida medlemsstaterna skall åläggas att utfärda egna delegationer (garantier) för att de EU-medel som landet svarar för har hanterats och redovisats korrekt.” Vad är Sveriges position här? Vad kommer finansministern att deklarera i denna fråga om garantier?

Anf. 6 Finansminister PÄR NUDER (s):

Jag ska bläddra i mina papper. Medan jag gör det ska jag be att Per Johansson får komma fram och berätta om hur vi har berett frågan.

Anf. 7 Ämnesrådet PER JOHANSSON:

Det förslag som framför allt har diskuterats är införandet av olika deklarationer på managementnivå, alltså av ledningarna i de myndigheter som förvaltar dessa EU-medel i medlemsstaterna. Man har också diskuterat att det på varje nivå ska vara oberoende revisionsintyg. Ytterst skulle detta krönas med ett internationellt uttalande av finansministern, där han går i god för att medlen i medlemsstaten har hanterats på ett sätt som är rätt och riktigt. Det är ett förslag som Sverige inte har stött, och det har mötts av kraftig protest.

Anf. 8 CARL B HAMILTON (fp):

Sverige är alltså emot att man har en tydligt deklarerad garanti? Finansministern får gärna utveckla lite varför Sverige är emot.

Anf. 9 Finansminister PÄR NUDER (s):

Det gäller en garanti på medlemsstatsnivå. Detta är ingen beslutspunkt, så vi har inte underställt nämnden någon svensk position. Det här är en process som vi får återkomma till.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Detta ska med andra ord betraktas som en informationspunkt.

Anf. 11 CARL B HAMILTON (fp):

Men vänta nu lite. Det ska ju antas slutsatser. Vi måste reda ut formfrågan.

Anf. 12 Finansminister PÄR NUDER (s):

Det ska först diskuteras i Coreper, och så får vi se vad som händer där.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Ska vi uppfatta det som en första diskussion om frågan och att den sedan ska tas upp igen?

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Det kan ha att göra med att vårt möte nu ligger lite tidigt. Vi försökte ju styra bort mötet från förra fredagen. En förklaring kan kanske vara att vi ligger tidigt i processen.

Anf. 16 Ämnesrådet PER JOHANSSON:

Instruktionen till Coreper är att Sverige inte stöder det här förslaget om deklarationer på managementnivå och på politisk nivå i medlemsstaterna. Vi vill att man först och främst ska förbättra och analysera nuvarande system.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Carl B Hamilton säger att det är okej. Då konstaterar jag att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Då tar vi nästa punkt, som handlar om bättre lagstiftning.

Anf. 18 Finansminister PÄR NUDER (s):

Precis som ordföranden påpekade är vi tidiga i processen eftersom vi är en vecka tidigare än vanligt. Därför kan vi återkomma på samma sätt.

Det arbete som har pågått inom Ekofinrådet sedan förra hösten med att ta fram en gemensam metod för att mäta den administrativa bördan av existerande och föreslagna lagstiftning börjar nu ge resultat. Den mätmetod som kommissionen har tagit fram har testats i ett antal pilotprojekt. Resultaten från dessa visar att kommissionens metod är möjlig att genomföra för hela EU, förutsatt att ett antal rent tekniska problem kan lösas, så att fler medlemsstater bidrar till arbetet. Målet med diskussionen vid kommande Ekofin är att på basis av resultaten från pilotprojekt besluta om en gemensam mätmetod för administrativ börda på EU-nivå.

Även om det kvarstår en del frågor är den svenska bedömningen att dessa kan hanteras i det praktiska arbetet med mätmetoden och därmed inte utgör någon grund för att skjuta upp ett beslut om att införa metoden.

Anf. 19 KARIN THORBORG (v):

Eftersom det är omvittnat krångligt – det finns så mycket administrativt krångel – kan det väl bara bli bättre. Men jag förstår inte riktigt vad metoden går ut på eller vad den tillför för mervärde. Måste man utveckla en metod? Kan man inte gå in direkt och underlätta genom att ta bort regler och krångligheter? Det är 13 länder som indikerar att de vill gå direkt på att förenkla förfarandet i stället.

Jag förstår inte varför man måste ta fram en metod först. Kan vi få en liten förklaring av vad metoden går ut på?

Anf. 20 Finansminister PÄR NUDER (s):

Den bygger på den så kallade standardkostnadsmetoden. Det är en metod som många länder, inklusive Sverige, har valt att använda för att mäta den administrativa bördan på nationell nivå. Den huvudsakliga

skillnaden mellan de två metoderna är att kommissionen med sin metod försöker mäta nettokostnaden eller den tillkommande kostnaden av regelverket på EU-nivå, eftersom dessa regler ofta ersätter eller kompletterar nationell lagstiftning.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. Nästa punkt är EU:s statistiska styrning.

Anf. 22 Finansminister PÄR NUDER (s):

Ekofinrådet skall följa upp genomförandet av rådets slutsatser från den 7 juni 2005 avseende styrning och prioritering av EU:s statistik. Kommissionens förslag till ändring av förordningen 3605/93, avseende statistikens kvalitet vid förfarandet vid alltför stora underskott, förtydligas av Eurostats granskning av medlemsstaternas statistik och ansvarsfördelningen mellan medlemsstaterna och Eurostat. Därtill föreslås en del administrativa åtgärder i de närmast berörda kommittéernas arbete.

Av den årliga lägesrapporten beträffande informationskraven för eurozonen framgår att medlemsstaterna har gjort framsteg när det gäller att uppfylla statistikinlämningen, samtidigt återstår mycket för att nå upp till Förenta staternas nivå, bland annat vad beträffar snabbheten att få fram viktiga ekonomiska indikatorer. En anledning till detta uppges vara resursbrist. Det är därför angeläget att kunna göra omprioriteringar i statistikproduktionen.

Anf. 23 MATS ODELL (kd):

Det här verkar vara vällovligt. Jag har inget emot den ståndpunkt som regeringen tänker inta här. Men jag har en fråga till finansministern. Vi har själva en del utestående frågor när det gäller statistik, exempelvis rörande redovisningen av det svenska premiepensionssystemet. Svårigheten att få fram korrekt statistik kan man naturligtvis alltid spekulera i. Vi är i finansutskottet ofta ganska kritiska mot hur den svenska regeringen hanterar saker och ting – man krediterar skattekonton i stället för att lägga det på utgiftsstaten och så vidare. Att få ordning på detta är en viktig uppgift. Vad händer i denna fråga?

Anf. 24 CARL B HAMILTON (fp):

Jag har en fråga om punkten 1. Är den en reaktion mot Greklands bedrägeri beträffande de statistiska uppgifterna? I så fall är väl inte problemet det som regeringen lyfter fram längst ned på den kommenterade dagordningen, där det står ”snabbheten att få fram viktiga ekonomiska indikatorer”. Problemet har ju varit svårigheten att få fram *korrekta* ekonomiska indikatorer. Därför vill jag fråga finansministern om han kommer att klargöra att det snarare är bedrägerifrågan än snabbheten som är det centrala här – för det här handlar väl ytterst om Greklands agerande?

Anf. 25 Finansminister PÄR NUDER (s):

Jag tar Carl B Hamiltons fråga först. Det hela handlar om två frågor. Det är riktigt att det delvis handlar om den grekiska situationen. Huruvida det har varit ett bedrägligt förfarande tvistar man alltså, men

hur man än rubricerar det är det uppenbart att grekerna inte har levt upp till Eurostats regelverk. Den andra frågan har att göra med snabbheten, så det är två frågor i ett paket här. Självklart har vi inga bekymmer med att understryka den grekiska problematiken.

När det gäller Mats Odells fråga är svaret – åtminstone på den konkreta frågan – att det inte händer något i PPM-frågan just nu. Det finns ett beslut från Eurostat om ett undantag fram till mars 2007, men frågan utvecklas inte för närvarande.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Nästa punkt handlar om genomförande av stabilitets- och tillväxtpaketen.

Anf. 27 Finansminister PÄR NUDER (s):

Det handlar om Ungern. Ekofinrådet har utfärdat två rekommendationer till Ungern under förfarandet vid alltför stora underskott. Liksom vid uppföljandet av den första rekommendationen har kommissionen nu åter funnit att Ungern inte har gjort tillräckligt för att få ned underskottet. Tvärtom visar de senaste siffrorna att Ungerns underskott kommer att öka kraftigt både i år och nästa år. Rådet kommer därför än en gång att tvingas uttala att Ungern inte har gjort tillräckligt. Därefter återkommer kommissionen med ett förslag till ny rekommendation.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nästa punkt: Beskattning.

Anf. 29 Finansminister PÄR NUDER (s):

Det kommer att tas upp två momsfrågor. Med ordförandens tillåtelse avser jag att ta dem båda i ett sammanhang, eftersom det ena är ett rent informationsärendet.

Det första handlar om förenklad momshantering, eller *one stop shop*, som det har kommit att kallas. Det är en lägesbeskrivning, och det kommer troligen att behandlas som en falsk B-punkt, det vill säga att det inte förväntas någon egentlig diskussion. Lägesrapporten avser ett antal förslag som syftar till att göra regelverket mindre betungande för företag som bedriver gränsöverskridande handel och därmed uppmuntrar fler företag att utnyttja den inre marknadens möjligheter. Bland annat föreslår man att företag som är skattskyldiga i medlemsstater som de inte är etablerade i elektroniskt ska kunna vända sig till en enda skattemyndighet, nämligen myndigheten i den egna etableringsmedlemsstaten, för att fullgöra sina skyldigheter i samband med registrering och deklaration.

En annan viktig fråga är den modernisering och förenkling som föreslås när det gäller förfarandet för återbetalning av mervärdesskatt till utländska företagare. Från svensk sida välkomnar vi att ordförandeskapet prioriterar arbetet med detta paket.

Den andra momsfrågan känner ni igen sedan tidigare. Det är den segdragna frågan om nya avgränsningar för lågmomsområdet. Det brittiska

ordförandeskapet tar nu upp frågan igen för att försöka komma närmare en kompromisslösning. De frågor som ordförandeskapet anser måste hanteras gäller dels de tjänster som ingår i lågmomsförsöket, vilket löper ut vid årsskiftet, dels de övriga tjänster som ingår i kommissionens ursprungliga förslag. Slutligen finns önskemål från vissa medlemsstater om att nya tjänster ska omfattas av lågmomsområdet.

Sveriges generella inställning är fortfarande att området för lågmoms bör vara så begränsat som möjligt. Vi anser också att kommissionen systematiskt bör undersöka vilken inverkan de reducerade skattesatserna har på den inre marknadens funktion. Vi menar vidare att Lissabonstrategin och de krav som ställs på medlemsstaternas budgetar ger stöd för argumentet att vi bör ha en bred skattebas och ett begränsat antal reducerade skattesatser inom EU. Dessa principer låg också till grund för den skattereform som Sverige tidigare har genomfört.

Samtidigt har lågmomsfrågan inom EU diskuterats under mycket lång tid. Vi motsätter oss därför inte att en kompromiss arbetas fram, men den måste få en restriktiv utformning.

Anf. 30 MATS ODELL (kd):

Jag har två frågor.

När det gäller lågmomsförsöket har vi i nämnden flera gånger tagit upp de ideella organisationernas second hand-försäljning med mera. Jag har då hävdat att störningen av gränshandeln med begagnade kläder torde vara ganska begränsad. Det är svårt att se att detta skulle utgöra något problem i momsdirektivets mening. Min fråga till finansministern är: Kommer han att fortsätta driva denna fråga? Jag utgår från att svaret är ja, så jag menar främst att han ska berätta hur "hotbilden" ser ut där.

Så till den andra frågan. Nämnden har fått en kopia – den har gått både till nämndens kansli och till oss ledamöter – på ett brev från Sveriges hotell- och restaurangföretagare, som anser att just detta möte den 8 november kommer att bli avgörande för medlemsländernas möjlighet att ansöka om reducerade momssatser för bland annat restauranger. Min fråga är om finansministern delar Sveriges hotell- och restaurangföretagares farhågor och hur han i så fall tänker agera vid mötet.

Anf. 31 HILLEVI LARSSON (s):

Vi har ett stort problem med momsbedrägerier, framför allt i södra Sverige. Det är företagare som åker över sundet, till Danmark och Tyskland, och handlar billiga läskburkar, öl och annat. Man betalar inte moms i Tyskland, utan man uppger att man ska göra det i Sverige. Sedan säljer man varorna i svenska livsmedelsaffärer utan att betala in moms. Det betyder att man inte betalar moms någonsin.

Det kan vara lite svårt att komma åt detta eftersom det är gränsöverskridande. Skulle den nya ordningen med en enda kontaktpunkt kunna göra det lättare att komma åt de här bedrägerierna? Då blir det ju tydligt och enkelt var skatten ska betalas. Jag tror att detta kunde innebära något positivt. Jag tänkte fråga om ministern instämmer i det.

Anf. 32 LARS LINDBLAD (m):

Jag hade hoppats att socialdemokraten Hillevi Larsson skulle citera ur partikamraten Mats Hulth's brev till EU-nämnden, men så blev det inte.

Jag vill instämma i Mats Odells fråga om restaurangmomsen. Det skulle vara mycket olyckligt om det här beslutet innebär att vi låser möjligheterna att hantera de här frågorna. Det skulle vara intressant att få ett svar på den fråga som Mats Odell ställde. Det finns ju en ologisk konstruktion i Sverige, där den olagade maten har en låg moms, medan den tillagade maten, som erbjuder en service och arbetstillfällen, har en högre moms. Det vore olyckligt om beslutet den 8 november skulle innebära att vi låser fast den konstruktionen så att vi inte får möjlighet att påverka detta.

Anf. 33 BÖRJE VESTLUND (s):

Det finns ännu större ologik här. Om du köper den lagade maten över disk och inte förtär den på stället får du betala lägre moms.

Jag tycker att frågorna är berättigade, men det är konstigt att man helt plötsligt byter fot här. Jag har varit med och diskuterat detta med borgerliga partier, och då har man sagt att man inte alls tänker sänka momsen på just restaurangtjänster. Det är i så fall en positionsförändring i förhållande till tidigare inställning i frågan. Jag bara noterar detta.

Anf. 34 Finansminister PÄR NUDER (s):

Herr ordförande! Jag börjar med frågan om ideella föreningar och Sveriges möjlighet att tillämpa nollmoms därvidlag. Vi ser ingen hotbild här, för att använda Mats Odells uttryck, och om det skulle uppkomma en sådan är den svenska positionen entydig och klar: Vi ska kunna fortsätta ha nollmoms.

När det gäller Hillevi Larssons fråga är det nog riktigt att de förändringar som nu föreslås kommer att kunna minska riskerna för momsbedrägerier. Värt att notera är – och det hänger samman med den andra frågan vi diskuterade, om olika momssatser – att Danmark och Tyskland i likhet med Sverige tillhör dem som vill ha en begränsad lista på lågmomsförsök, för att undvika gränsöverskridande problem.

Huruvida den 8 november blir ett avgörande möte på det sätt som sägs i brevet från Sveriges hotell- och restaurangföretagare eller ej återstår att se. Mina medarbetare har räknat ut att det här är 33:e gången som den här frågan kommer upp i Ekofin, Coreper eller rådsarbetsgruppen. Nu gör man ett nytt försök. Det återstår att se om det verkligen blir ett beslut på mötet.

Anf. 35 LARS LINDBLAD (m):

Den intressanta frågan, som ju är den vi ska ta ställning till: Innebär den svenska ståndpunkten att man skapar en låsning? Jag instämmer med Börje Vestlund: Man kan ha en inrikespolitisk diskussion om nivåerna på momssatserna. Men frågan är om detta beslut låser fast Sverige, så att vi inte får den handlingsfriheten. Det är min främsta fundering kring den svenska ståndpunkten.

Anf. 36 MATS ODELL (kd):

Först och främst vill jag säga till Börje Vestlund att jag inte har gett uttryck för någon uppfattning om hur hög momsen ska vara. Jag ställde

en fråga till finansministern om huruvida detta kommer att låsa våra möjligheter att göra förändringar i framtiden.

Det finns ingen riktning i det som Pär Nuder säger i sitt svar. Vi får se om det blir beslut, men jag frågar: Vad är den svenska positionen? Vill vi att det ska bli en låsning? Är det därför vi vill begränsa de här möjligheterna?

Anf. 37 BÖRJE VESTLUND (s):

Problemet är att det egentligen inte spelar någon roll vilken position Sverige intar i just denna fråga. Det blir ingen förändring av det här i alla fall. Alla länder sliter åt olika håll. Man kommer inte att nå någon lösning. Det är därför den här frågan har varit uppe 33 gånger, som finansministern sade. Man kommer ingenstans, för alla sliter i just sina frågor.

Även om Sverige skulle byta fot när det gäller restaurangmomsen skulle det inte lösa något. Den här frågan är i långbänk här, och oavsett om det blir en låsning eller inte kommer man inte att kunna lösa något genom att Sverige byter position.

Anf. 38 Finansminister PÄR NUDER (s):

Jag har försökt förankra den position som jag och min företrädare tidigare har förankrat i nämnden, nämligen att vi ska försöka begränsa användningen av lågmoms. Jag har också sagt att det måste fattas ett beslut i den här frågan, antingen det blir den 8 november eller senare. Det blir naturligtvis en förhandling och en diskussion. Då gäller det inte bara restaurangmomsen utan också momsen på blöjor, mobiltelefoner och andra saker som olika medlemsstater vill sätta upp på listan.

Jag har tidigare förstått att nämnden vill ha den svenska position som vi tidigare har haft, nämligen att listan ska begränsas så mycket det bara går.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Det är riktigt uppfattat. Den 3 juni fanns det en majoritet för regeringens ståndpunkt, liksom jag uppfattar att det finns det i dag.

Då har vi punkten finansiella tjänster.

Anf. 40 Finansminister PÄR NUDER (s):

Inom den finansiella sektorn är gränsöverskridande företagskonsolideringar inom EU betydligt mer sällsynta än i andra näringssektorer. Det har föranlett kommissionen att närmare undersöka orsakerna. Ett område som granskas är tillsynsmyndigheternas regler och praxis i samband med företagssammanslagningar över gränserna. Det är viktigt att godkännandeprocessen sker öppet, utan onödig tidsutdräkt, och att man inte missbrukar de möjligheter till skyddsåtgärder som kan finnas av främst stabilitetsskäl. Det behövs bättre samsyn och samarbete mellan tillsynsmyndigheterna i dessa frågor.

Ett annat område som kan upplevas som ett potentiellt hinder är möjligheterna för företag att organisera sig i former som är bäst lämpade för den aktuella verksamheten.

Ett tredje område som mer indirekt kan hämma sammanslagningar över gränserna är de olika, ofta nationella, regler som gäller på de finan-

siella marknaderna för så kallade *retail markets*. Vissa marknadssegment kan vara bättre lämpade för en ökad harmonisering än andra, vilket skulle ge ökade incitament till gränsöverskridande affärer. Det gäller därför att identifiera dessa marknadssegment.

Kommissionen söker nu stöd för att fortsatt granska dessa områden och lägga fram förslag till förbättringar. Från svensk sida måste det finnas en öppen attityd till finansiell integration över gränserna. I Norden och Östersjöområdet är den redan långt gången med europeiska mått mätt.

Jag kommer att ge mitt fulla stöd till kommissionens fortsatta arbete med dessa frågor.

Anf. 41 KARIN THORBORG (v):

Jag skulle vilja veta lite mer om de hinder som finns. Kan det också vara hinder som är av den arten att de förhindrar ekonomiska brott? Om man nu ökar det kapital som ska flöda fritt mellan länderna kan det också finnas en baksida. Jag undrar vilka följder det kan få om man tar bort alla hinder. Kan man misstänka en ökning av ekonomiska brott?

Anf. 42 Finansminister PÄR NUDER (s):

Jag tror att man ska vara försiktig med att se en sådan motsättning. Vi måste öppna upp de gränsöverskridande finansmarknaderna på samma sätt som vi har öppnat upp på andra marknader. Parallellt med att man öppnar upp på marknaderna får det naturligtvis ske ett gränsöverskridande samarbete för att komma åt den internationellt organiserade ekonomiska brottsligheten.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nästa punkt: Ekonomiska följder av sockerreformen.

Anf. 44 Finansminister PÄR NUDER (s):

Från svensk sida har vi välkomnat huvudinriktningen i kommissionens förslag om en reformering av marknadsordningen för socker. Vi anser att det är ett steg i rätt riktning, mot en marknadsanpassning av sockersektorn. Förslaget kommer dock, om det genomförs, att innebära en kraftig försvagning av EU:s budget genom att utgifterna ökar och intäkterna minskar jämfört med situationen i dag. Vi anser att reformen bör vara budgetneutral och att hänsyn ska tas till de konsekvenser på utgifts- och inkomstsidan och till de omställningsåtgärder i AVS-länderna som föreslås.

Finansieringen bör enligt vår uppfattning ske genom jordbruksbudgeten och inte genom bidrag från budgeten för externa åtgärder. Till detta kommer att en stor del av reformförslaget rör ett omstruktureringsprogram för EU:s sockerproducenter som föreslås finansieras och redovisas utanför EU-budgeten. Vi vill ifrågasätta även denna del av förslaget.

2005/06:9

28 oktober

Anf. 45 CARL B HAMILTON (fp):

Jag välkomnar det här tydliggörandet i jämförelse med vad som framkom under vår utfrågning av jordbruksministern. Jag tycker att det som här anförs är utmärkt.

Anf. 46 LARS LINDBLAD (m):

Även jag vill stödja finansministern i detta. De förändringar som görs ska hållas inom budgeten. I den diskussion vi hade med jordbruksministern uppfattade jag att förslaget innebar att det skulle vara finansiering inom jordbruksbudgeten och inte genom budgeten för externa åtgärder, men det är möjligt att jag missuppfattade det. Skulle finansministern möjligen kunna skingra osäkerheten för mig?

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Jag minns den diskussionen och kan svara på det. Detaljerna var inte klara sist. Vi hade bland annat en diskussion om huruvida det fanns en A-punkt om detta, och det kunde representanten för Jordbruksdepartementet inte svara på då. Det är den som kommer upp nu.

Anf. 48 TOBIAS KRANTZ (fp):

Jag vill instämma med föregående talare om vilken ståndpunkt Sverige ska inta, och jag vill naturligtvis stödja regeringen i den ståndpunkten. Min fråga till finansministern är: Hur ser möjligheterna ut för att den svenska positionen ska nå framgång i den här frågan?

Anf. 49 Finansminister PÄR NUDER (s):

Jag är rädd för att bundsförvanterna är desamma i den här frågan som i andra budgetfrågor. Det är de budgetrestriktiva tyskarna, holländarna, vi och förhoppningsvis också britterna, men de sitter i ett särskilt läge nu när de innehar ordförandeklubban.

Vi har haft en första diskussion om detta. Frågan väcktes ju på tyskt initiativ informellt på en lunch under senaste Ekofin. Sedan har britterna lyft upp den på dagordningen. Det är som vanligt vissa budgetrestriktiva som står mot andra som är mindre restriktiva.

Anf. 50 CARL B HAMILTON (fp):

I den här frågan bör finansministern också söka stöd i frihandelstan-ken. Det är i grunden det som vi ska försöka införa genom att reformera sockerregimen. Holländare och några andra pålitliga kanske också kan rotas fram.

Anf. 51 Finansminister PÄR NUDER (s):

Jag nämnde just Holland som ett av de länder som ett av de länder som är tydligast här.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna. Finns det några övriga frågor eller A-punkter? Om inte så tackar vi finansministern med medarbetare. Trevlig helg!

Återrapport från ministerrådsmöte den 3 oktober 2005 (yttre förbindelser) samt från ministerrådsmöte den 18 oktober 2005 (yttre förbindelser)

Återrapport från ministerrådsmöte den 3 oktober 2005 (allmänna frågor) samt från informellt möte med EU:s stats- och regeringschefer den 27 oktober 2005

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 7 november 2005

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar utrikesministern samt Lars Danielsson och medarbetare välkomna. Vi börjar som vanligt med allmänna rådet, och först en återrapport.

Anf. 54 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Ordförande! Nämnden har ju i sedvanlig ordning fått rapporterna från de två senaste rådsmötena. Under mötet den 3 oktober togs utvidgningen upp under allmänna rådet. Det kommer utrikesministern att återrapportera om.

Vid det extra inkallade rådsmötet den 18 oktober behandlades frågan om fågelinfluensan. Jag skulle vilja återkomma till den punkten, eftersom den också står på dagordningen för allmänna rådet den 7 november.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Det gör ju också rapporten från Hampton Court.

Vi godkänner återrapporten och går över på allmänna frågor. När det gäller resolutioner, yttranden och beslut finns det inget att säga.

Vi går in på rapport från det informella regeringschefsmötet.

Anf. 56 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Ordförande! Jag ska kort försöka återrapportera från gårdagens informella möte med EU:s stats- och regeringschefer i Hampton Court. Som nämnden vet var detta ett möte som inte skulle innehålla några skriftliga slutsatser. Så blev i princip också fallet, med ett litet undantag. EU:s stats- och regeringschefer antog tre korta uttalanden; ett för att ta avstånd från uttalanden som Irans president har gjort om Israel, ett om behovet av ytterligare insatser när det gäller jordbävningsoffren i Pakistan och ett om Syrien.

Syftet med mötet var ju att få till stånd ett öppet politiskt samtal om de utmaningar som globaliseringen innebär för Europas länder. Ett annat syfte var att försöka återskapa en del av det förtroende som många anser har gått förlorat genom de uppsplitande diskussioner om till exempel det finansiella perspektivet som ägde rum vid det senaste toppmötet.

Jag tycker att man kan säga att mötet lyckades i så måtto med det som var det brittiska ordförandeskapets syfte. Det var en god stämning kring bordet. Förhoppningsvis bidrog detta till att också lägga grunden till ett

seriöst försök att nå en uppgörelse om det finansiella perspektivet i samband med toppmötet i december.

Som nämnden vet från statsministerns information här i onsdags var det i huvudsak fem ämnen som diskuterades under det övergripande temat globaliseringen.

Det första handlade om forskning och utveckling. Det andra var den demografiska utvecklingen. Det tredje var energi och miljö. Det fjärde var samarbetet på rätts- och inrikesområdet. Det femte gällde EU:s roll i världen.

Jag ska inte ge mig in på att försöka sammanfatta den ganska omfattande diskussion som ägde rum på var och en av de här punkterna. Jag vill bara helt kort säga att det råder stor enighet bland de deltagande stats- och regeringscheferna om att det för EU:s del är helt nödvändigt att öka satsningarna på forskning och utveckling om vi ska uppnå bland annat de Lissabonmål som man har satt upp.

Det mesta av dessa satsningar ska och bör göras nationellt. Det var den allmänna meningen. Flera länder pekade på nödvändigheten av att uppnå den målsättning som Lissabonstrategin innehåller, nämligen att 3 % av ett lands BNP ska satsas på forskning och utveckling; alltför få länder gör det.

Det talades om behovet av bättre samverkan mellan universitet och högskolor i Europa. Det var en allmän uppslutning kring att detta är en av de stora framtidsutmaningarna för unionen.

När det gäller den demografiska utvecklingen var det stor enighet om att ett av Europas huvudproblem på sikt är att utbudet av arbetskraft måste öka. Det finns olika sätt att göra detta på. Det var allmänt ett starkt stöd kring bordet för statsministerns förslag att försöka verka för en jämställdhetspakt som ska ha till syfte att försöka underlätta ytterligare för kvinnors deltagande på arbetsmarknaden.

Energi- och miljödiskussionen var kanske på ett sätt den mest intressanta, mycket därför att det inte har varit någon egentlig energidiskussion – åtminstone inte på den här nivån – i EU-sammanhang tidigare.

Man talade om behovet av att knyta samman de nätverk som finns i Europa vad gäller gas, olja och el på ett sådant sätt att man skapar en verklig inre marknad också på energiområdet. De baltiska länderna pekade på det problem man har, nämligen att man i stor utsträckning är ensidigt beroende av vissa energikällor och vilka problem det kan leda till.

Flera stödde statsministerns tankar på att titta närmare på i vilken utsträckning det kan vara möjligt att stimulera det europeiska jordbruket att i stället för att producera livsmedel som det inte finns avsättning för gå över till odling av alternativa grödor som kan öka utbudet av bioenergi.

När det gäller rätts- och inrikesområdet kan man säga att debatten dominerades av en diskussion om situationen i de sydeuropeiska länderna. Framför allt Spanien och Malta redovisade tämligen ingående sina problem med olaglig invandring.

När det gäller EU:s roll i världen kan man kort säga att Javier Solana fick ett starkt stöd kring bordet när det gällde hans önskemål att få loss mer resurser för olika insatser inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Där är ju pengarna i princip slut, såvitt jag förstår.

Dessa teman lades nu i knäet på kommissionens ordförande. Han fick i uppdrag att tillsammans med ordförandeskapet försöka föra dessa olika frågor vidare och redovisa dem. Han ska göra en första delredovisning vid toppmötet i december och återkomma i tillämpliga delar under nästa års toppmöten, framför allt vårtoppmötet och junitoppmötet under österrikiskt ordförandeskap.

I övrigt nämndes en lång rad frågor av annat slag. Tiden medger inte att jag går in på dem. Allt från tjänstedirektiv till skatteharmonisering, stabilitetspakt och utvidgning nämndes vid bordet. Kort nämnde också den franske presidenten frågan om WTO-rundan. Han gjorde det på slutet av diskussionen i betydligt lugnare termer än vad han sedan gjorde på presskonferensen där det var något hårdare ord om synen på detta.

Detta, herr ordförande, är i starkt koncentrat ett försök att sammanfatta en diskussion som varade i sex sju timmar och som förhoppningsvis bidrog till ett något bättre klimat mellan Europas ledare.

Anf. 57 CARL B HAMILTON (fp):

Det var ett starkt koncentrat. Vi kan naturligtvis ha en ändlös diskussion om vad som hände. Låt mig bara ställa en grundläggande fråga: Vad var priset för den goda stämningen? Fick fransmännen i praktiken stöd för en fortsatt jordbruksprotektionism? Låg man lågt med att hävda WTO-rundan och frihandelns betydelse? Globaliseringsfonden, som vi har läst om i tidningarna, kom aldrig upp på nämnden sist. Hur är den tänkt att vara finansierad? Det kanske är en för speciell fråga, men det är ändå ett lackmustest på vad priset för den goda stämningen kan ha varit.

Sedan har vi den vanliga kontrollfrågan. Vid ett KU-förhör, tror jag att det var, sade statsministern att man aldrig vet vad som kommer upp på toppmötena. Man måste alltid vara vaksam och att det oväntade alltid händer.

Var det något sådant som hände vid det här mötet där Sverige på något sätt band sig eller var på väg att binda sig genom att delta i diskussionen på den ena eller andra sidan?

Anf. 58 LARS LINDBLAD (m):

Jag har, liksom Carl B Hamilton, en fråga kring utspelet kring globaliseringsfonden. Det är ju inte så mycket annat av substans att reagera på. I den frågan är det fortfarande otydligt vad som gäller i praktiken. Jag har ingen annan uppfattning än den som statsministern har kommit fram med i TT bland annat, nämligen att man inte gillar tanken i grunden.

Det jag är lite bekymrad över är britternas försiktigt positiva syn på detta. Är detta något som britterna ser som en brygga till en lösning för det finansiella perspektivet under det brittiska ordförandeskapet? Då kan det ju vara positivt att lösa det finansiella perspektivet. Men frågan är till vilket pris? Jag är mycket skeptisk till att det här är rätt pris. Det beror också på innehållet, men det som skymtar fram är ju inte någon särskilt positiv lösning.

Det skulle vara intressant att höra om statssekreteraren har mer koll på till exempel finansieringsfrågan, som också Carl B Hamilton var inne på.

Det skulle också vara intressant att höra om det var några fler kring bordet som har anmält sitt intresse eller sin avsky för den här frågan. Hur ser stödet ut för den här frågan?

Anf. 59 YVONNE RUWAIDA (mp):

Jag har två frågor. Den ena är om frågan om den brittiska rabatten och en minskning av jordbruksbudgeten över huvud taget var uppe på toppmötet, eller om det var frågor som man bara teg om.

Den andra frågan handlar om globaliseringsfonden. Vi är inte principiellt emot en sådan fond. Det viktiga är finansieringen och att en sådan fond finansieras inom ramen för budgeten och att den håller sig till enprocentsmålet.

Vilken bedömning gör ni efter det här toppmötet vad gäller enprocentsmålet? Det jag har läst om globaliseringsfonden är tankar på att den skulle läggas utanför EU:s budget. Det är något väldigt oroväckande. Det kan göra att kostnaderna skenar i väg.

Anf. 60 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Ordförande! Vad var priset för den goda stämningen? frågar Carl B Hamilton. Till viss del var det givetvis att en del frågor där EU:s stats- och regeringschefer vet att man är oense sopades under mattan. Det är helt klart. Det är möjligt att det priset var värt att betala. Alla vet att det finns skiljelinjer i ett antal frågor. Det är ingen som helst hemlighet. Det handlar i sådana här sammanhang ofta om huruvida man ska koncentrera sig på det som förenar länderna eller på det som skiljer länderna. Här gjordes den övergripande bedömningen att det var bättre att försöka koncentrera sig på det som förenar. Därav den goda stämningen.

Det är viktigt att komma ihåg att inga konkreta beslut fattades. Det här var ett sätt att ventilera frågor öppet.

Jag kanske skulle ha sagt lite tydligare i min inledning att den brittiska avsikten var att avstå från en diskussion om det finansiella perspektivet. – Det är egentligen ett svar till alla tre inläggen. – I stor utsträckning lyckades detta. Några nämnde globaliseringsfonden, men i väldigt försiktiga termer. Jag ska återkomma till det.

Min tanke var annars att nämna den när vi samråder kring allmänna rådet. Där kommer den mer skarpa diskussionen att äga rum.

Carl B Hamilton tog upp WTO-frågan. Inledningsvis sade president Chirac: "Jag kommer inte att ta upp WTO-frågan. Jag vill inte förstöra stämningen vid bordet."

Mot slutet av mötet kunde han ändå inte avhålla sig från att kort säga att han inte var så förtjust i det han hörde från sina medarbetare om det bud som kommissionär Mandelson förbereder. Men han sade inte mer än så. Det blev därmed inte någon stor diskussion kring den frågan vid bordet. Ett antal, inklusive statsministern, talade i allmänna termer om behovet av frihandel som grund för att hantera globaliseringseffekter. I övrigt var det inte någon detaljerad diskussion kring detta.

Fanns det något oväntat som Sverige band sig för? Nej. Det var ju inte fråga om att binda sig för någon position över huvud taget. Det var inte den typen av möte. Det var fråga om att öppet och fritt ventilera åsikter om aktuella frågor på de teman jag beskrev. Svaret på Carl B

Hamiltons fråga är definitivt: Nej. Den svenske statsministern band sig inte för någonting.

Var det några oväntade frågor som kom upp? Ja, det var allt möjligt. Det var också syftet med mötet. Men det viktiga är att inga bindande beslut fattades och inga bindande ställningstaganden gjordes.

Globaliseringsfonden nämndes av ett antal personer en passant. Som noterades av Lars Lindblad har ju den brittiske premiärministern uttryckt stöd för detta, vilket är en ny position. De som nämnde frågan i bordsrundan var de väntade, det vill säga nettobetälarna Sverige, Nederländerna, Tyskland och Österrike som stillsamt markerade att detta inte var något som man tyckte var en särskilt god idé.

Men, återigen, den skarpa diskussionen kommer senare.

Det finns några utöver Frankrike och Storbritannien som är svagt positiva till detta. Det är framför allt några av de sydeuropeiska länderna. De nya medlemsländerna ligger ganska stilla i diskussionen.

Svaret till Yvonne Ruwaida är att den brittiska rabatten egentligen inte kom upp över huvud taget. Det var inte heller någon ordentlig diskussion om en eventuell reformering av jordbrukspolitiken. Den återkommer alltså. Man kan därmed inte heller säga att någon förändring vad gäller regeringens position när det gäller enprocentsmålet är för handen. Vi står kvar på samma läge som tidigare.

Anf. 61 SERMIN ÖZÜRKÜT (v):

Statssekreteraren sade att när det gäller det finansiella perspektivet ska satsningar göras nationellt. Det är väl bra. Som vi vet finns det vissa dimensioner i det finansiella perspektivet eller problematiken inom EU. Det är Storbritanniens rabatt och Frankrikes jordbruksprivilegier.

Det finns en dimension till. Det är EU:s utvidgningsprocess. Det ställer också till problem när det gäller det finansiella perspektivet.

Min fråga är: Sopades det också under mattan, eller har det varit någon formell eller informell diskussion om detta?

Anf. 62 TOBIAS KRANTZ (fp):

Jag vill följa upp de mer allmänna frågor som tidigare har ställts när det gäller mötet.

Vilken bedömning gör statssekreteraren av läget när det gäller det finansiella perspektivet, med utgångspunkt i de erfarenheter som finns från mötet? Har det här mötet motsvarat de förväntningar som fanns innan, nämligen att det inte bara skulle bli en bättre stämning utan att det också skulle kunna leda till att länderna närmar sig varandra i sakfrågorna? Vilken bedömning gör statssekreteraren och regeringen av det? Ligger vi närmare en uppgörelse kring det finansiella perspektivet nu än före mötet? Är det i så fall en stor förändring som har inträffat?

Anf. 63 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Till Sermin Özürküt vill jag säga att jag tror att samtliga medlemsländer är helt på det klara med att utvidgningen innebär en kostnadsökning. Jag tror också att samtliga medlemsländer är beredda att stå för denna kostnadsökning. Det är inte där huvudproblemet ligger. Huvudproblemet ligger i i vilken utsträckning medlemsländerna är villiga att

2005/06:9

28 oktober

acceptera att man fasar ut stödet till delar av EU-15. Det är där huvudfrågan ligger.

Frågan sopades inte under mattan, tvärtom. Inte minst i anslutning till lunchen där Turkiets och Kroatiens premiärministrar deltog talade man om behovet av den fortsatta utvidgningsprocessen och att fortsätta att ge övriga länder på västra Balkan ett tydligt medlemskapsperspektiv. Den frågan var definitivt med på dagordningen.

Jag återkommer delvis till Tobias Krantz fråga när vi kommer till samråd kring allmänna rådet den 7 november. Det var helt klart en bättre stämning. Om den var av det slaget att den konkret kan bidra till att öka förutsättningarna för en uppgörelse är för tidigt att säga. Det räcker ju inte med att man ser glad ut och ler mot varandra. Det här är en typ av förhandling där ländernas egenintressen står i centrum. Det finns ett europeiskt intresse också, men det är väldigt mycket egenintresse.

Jag tror att det är för tidigt att säga att vi har kommit närmare på grund av det här mötet. Men jag tror att det rent allmänt sett finns något större förutsättningar i dag att nå en uppgörelse. När vi kommer till den punkten ska jag återkomma till varför jag gör den bedömningen.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för återrapporten och går in på punkt 5, det finansiella perspektivet.

Anf. 65 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Det brittiska ordförandeskapet kommer något senare i eftermiddag, förmodligen, att distribuera ett så kallat *issues paper*, det vill säga ett papper som inte kommer att innehålla några siffror. Det kommer att utifrån ordförandeskapets perspektiv beskriva vilka frågor som är utestående i förhandlingarna. Exakt hur det är strukturerat vet vi inte, eftersom vi inte har sett det ännu. Jag vill redan nu säga att vi så fort vi har fått papperet kommer att översända det till nämnden. Vi är beredda att, om nämnden så önskar, ha en lämplig form av samråd kring detta papper innan mötet börjar den 7 november, exempelvis genom en telefonkonferens om så önskas.

Vi räknar med att diskussionen på allmänna rådet kommer att kretsa kring de idéer som kommissionens ordförande, José Manuel Barroso, presenterade i Europaparlamentet den 20 oktober. Det har också kommunicerats till ordförandeskapet i ett brev. Här finns fem idéer som jag tror att nämnden har tagit del av. Låt mig mycket kort sammanfatta dem.

Det är för det första en öronmärkning av medel inom sammanhållningspolitiken till åtgärder som syftar till ökad tillväxt och sysselsättning.

För det andra är det globaliseringsfonden, som vi har pratat om några gånger.

För det tredje är det att föra över pengar inom jordbrukspolitiken från direktstöd till landsbygdsutveckling och att göra det i en ökande takt jämfört med tidigare.

För det fjärde är det att ha en översynsklausul. Man gör en översyn av hela budgetens inkomst- och utgiftssidor och struktur med början år 2009.

För det femte är det att acceptera höga utgifter inom kategori 4, det vill säga yttre förbindelser, och som det heter budgetisera den europeiska utvecklingsfonden.

Regeringens utgångspunkter i diskussionerna kring det här papperet och kring det finansiella perspektivet kommer fortsatt att vara att vi vill se en modernare utgiftsstruktur än vad som har föreslagits hittills. Vi välkomnar givetvis en särskild översynsklausul som kan möjliggöra ytterligare reformer under kommande finansiella perspektiv. Vi behöver också en effektiv lösning på vårt särskilda nettoproblem.

Detta betyder dels att totalvolymen på budgeten bör gå ned mot 1 % dels att särskilda lösningar för Sverige behöver göras på budgetens inkomstsida.

När det gäller de olika förslag som kommissionen har presenterat vill jag säga att när det gäller öronmärkning inom sammanhållningspolitiken tycker vi generellt att det är positivt med en ökad satsning på tillväxt och sysselsättning. Det är viktigt att förslaget inte innebär att man öronmärker gamla åtgärder. I dag fördelas de så kallade sammanhållningsmedlen genom nationella kuvert. De kan inte ersätta till exempel gemensamma forskningsprojekt vars resurser fördelas på basis av det så kallade excellenskriteriet. Det enklaste sättet att uppnå det som kommissionen föreslår vore givetvis att föra över pengar från utgiftsområde 1b, sammanhållningspolitik, till utgiftsområde 1a, tillväxtpolitik.

Det sätt som kommissionen pekar på kanske kan vara ett konstruktivt sätt att gå en bit på den vägen.

När det gäller förslaget till globaliseringsfond har statsministern, tror jag, redan i anslutning till informationen i onsdags angivit vad han tycker bör vara regeringens position i frågan. Ett snarligt tidigare förslag har avvisats av i stort sett samtliga medlemsstater. Nu föreslår man ett nytt instrument utanför budgeten.

Vi kan i och för sig känna sympati för kommissionens vilja att möta den oro som finns om globaliseringens effekter, men det är regeringens uppfattning att sådana problem främst bör hanteras på nationell nivå. Vi är också principiellt emot instrument utanför budgeten, eftersom alla typer av utgifter bör genomgå en samlad prioriteringsprocess.

Det finns fortfarande väldigt många oklarheter kring detta förslag. Det är mycket översiktligt beskrivet i kommissionens papper.

När det gäller förslaget att föra över mer pengar från direktstöd till landsbygdsutveckling kan man säga att det principiellt är ett positivt förslag. Det är ett steg mot reformering av jordbrukspolitiken. Samtidigt måste vi ha klart för oss att detta förslag förmodligen skulle försämra Sveriges nettoposition ytterligare. Vi har ett relativt återflöde på detta. Principiellt menar vi att åtgärden är i linje med en modernisering av jordbrukspolitiken.

När det gäller översynsklausulen välkomnar regeringen kommissionens tankar. Det kan vara en viktig pusselbit i slutförhandlingarna. Det är viktigt att kommissionen spelar en konstruktiv roll i en sådan översynsklausul, men det kan också behövas att andra deltar i översynen. Inte minst har vi sett i förhandlingarna om flerårsbudgeten i den här omgången att kommissionen har vad man skulle kunna betrakta som en ytterkantsposition i de här frågorna.

2005/06:9

28 oktober

Det är viktigt att vi får en översynsprocess så tidigt som möjligt under budgetperioden. Det är också viktigt att vi får ett vettigt genomförande av det man beslutar.

Förslaget om att ge mer resurser till unionens yttre förbindelser är något som regeringen välkomnar, men det bör ske inom ramen för en restriktiv budget, det vill säga genom omfördelningar. Regeringen har tidigare angett att man stöder att man lägger in den europeiska utvecklingsfonden inom ramen för budgeten.

När det gäller de fortsatta förhandlingarna om det finansiella perspektivet kan vi konstatera att ordförandeskapet har en mycket svår uppgift framför sig. Det är helt tydligt, som jag sade tidigare, att trycket på att få ett avslut i december ökar. För många medlemsstater, framför allt för de nya medlemsstaterna, är detta absolut högsta prioritet.

Jag tror att det är realistiskt att räkna med att förhandlingarna även fortsatt kommer att – åtminstone i stor utsträckning – föras på basis av mycket av det som föreslogs av det luxemburgska ordförandeskapet i våras. Vi tror att ordförandeskapet kommer att föreslå ett antal förändringar som förhoppningsvis också kommer att innebära förbättringar.

Vi ser nu framför oss diskussioner i allmänna rådet den 7 november och den 21 november. Man har från brittisk sida sagt att den brittiske premiärministern är tillgänglig för bilaterala konsultationer på högsta nivå före toppmötet. Sedan återstår själva toppmötesförhandlingarna som ligger i mitten av december. De föregås av ytterligare ett allmänt råd den 12 december.

Bedömningen från regeringens sida är att det är en bra bit kvar, men trycket på att försöka nå en uppgörelse har ökat.

Anf. 66 TOBIAS KRANTZ (fp):

Ordförande! Jag har två konkreta frågor kring det finansiella perspektivet. Statssekreteraren var inne på att regeringen eftersträvar en modern profil på budgeten. Det innebär bland annat exempelvis mer satsning på forskning och utveckling och mindre pengar exempelvis till reformering av jordbrukspolitiken. Den uppfattningen delar jag naturligtvis.

Min fråga är: Hur realistiskt är det att man inom någorlunda närtid skulle kunna lyckas med att minska omfånget av jordbrukspolitiken och reformera jordbrukspolitiken? Har inte de uppgörelser som tidigare gjorts i praktiken låst jordbruksbudgeten för rätt lång tid framöver och om man ska öka utrymmet för forskning så får de pengarna tas någon annanstans än via jordbrukspolitiken?

Min nästa fråga gäller sammanhållningspolitiken eller, enkelt uttryckt, regionalpolitiken. Det är naturligtvis utmärkt att man satsar mer på tillväxtskapande åtgärder i regioner som är eftersatta. Om man ser i ett europeiskt perspektiv är det viktigt att man inte bara lappar och lagar där det är trasigt, utan också – om jag får använda en annan metafor – vattnar där det växer och där det finns förutsättningar att växa. Det som egentligen skulle behövas är att man satsar där man vet att det finns förutsättningar. Det skulle gynna hela den europeiska utvecklingen.

Borde inte regeringen kraftfullt driva på för just den typen av satsningar i stället för att omfördela inom ramen för sammanhållningspolitiken?

Anf. 67 YVONNE RUWAIDA (mp):

När det gäller enprocentsmålet och förslaget om globaliseringsfond och förslaget om att öka resurserna till unionens yttre förbindelser känns det som om det går åt fel håll. Det är någonstans ökade utgifter. Jag vet inte om man vill försöka locka dem som har stått för enprocentsmålet med sådant som de är mer positiva till. Jag vet inte vad som är tanken. Eller vill man byta pengar, minska jordbruksbudgeten men ha globaliseringsfonden för att blidka Frankrike? Jag ser ändå att det är kostnader.

För mig är det viktigaste när det gäller globaliseringsfonden att det är helt oacceptabelt att den ska ligga utanför budgeten. Däremot måste man titta på var resurserna tas, om den ska finnas. Det är inte en globaliseringsfond i sig som jag tycker skulle fälla det finansiella perspektivet.

När det gäller sammanhållningsresurserna undrar jag hur Frankrike och Spanien ser på det förslag som ligger. Är de positiva eller negativa till det? Jag kan inte riktigt bedöma det.

Lars Danielsson sade att målet är att totalvolymen ska gå ned mot 1 %. Jag hoppas att jag inte märker ord i onödan, men jag hoppas att det är 1 %.

Anf. 68 LARS LINDBLAD (m):

Jag har i princip inga invändningar mot det som Lars Danielsson presenterar som utgångspunkt för förhandlingarna. Det är också en logisk följd av de diskussioner vi har haft här i nämnden vid ett antal tillfällen.

Jag välkomnar förslaget om ett samråd efter att detta brittiska *issues paper* har kommit och ser det egentligen som alldeles nödvändigt att vi har ett sådant under processen.

Vad jag känner en viss oro för är att Storbritanniens situation som ordförandeland är väldigt hårt kopplad till processen kring det finansiella perspektivet. Det faktum att man i princip, trots goda ansatser, inte har lyckats leverera någonting av substans kan ligga i bilden av varför man nu pressar så hårt för att försöka få fram ett beslut i december.

Jag tror att vi ska fundera på vad som ligger i Sveriges intresse. Vi kan ju inte vara så intresserade av att till varje pris acceptera det finansiella perspektivet att det blir en dålig budget. Vi ska fortsätta att hålla våra ståndpunkter. Om det innebär att det finansiella perspektivet tas i vår i stället – eller när det nu blir – är det en ganska okej utgångspunkt givet att budgeten ser rätt så bra ut.

Det skulle vara intressant att få respons på det.

Anf. 69 CARL B HAMILTON (fp):

Jag vill återgå till frågan om globaliseringsfonden. Jag märkte att statsministern var lite försiktig när han yttrade sig om att priset för att vi ska komma fram är att man kanske under galgen måste acceptera det här. Vad som är viktigt är att det ska finansieras inom budgeten, jordbruksbudgeten. Varför säger jag jordbruksbudgeten? Jo, därför att om man säger att det här är en globaliseringsfond tänker man just i dag, hösten 2005, kanske på konkurrens från Kina och Indien, för det är i ropet. Men man kan lika gärna säga att globaliseringen kommer till uttryck på jordbruksprodukternas område – rörsocker som vi har haft uppe tidigare här i dag.

Det här kan bli prejudikatsbildande allmänt sett. Nu har vi börjat med en liten fond eller en begränsad fond, och sedan växer den i framtida uppgörelser. Det är den ena farhågan. Den andra är att den blir en köksdörr till stöd till jordbrukssektorn, eller för jordbruksutgifter, ska jag kanske säga, för en omställning inom jordbrukssektorn. Omställningen av jordbrukssektorn är önskvärd, men mera pengar för detta är inte önskvärt ur vår synpunkt.

Jag vill gärna höra om risken för de här två sakerna: dels prejudikatsbildning allmänt, dels att det blir en köksdörr för jordbrukssektorn att få ytterligare pengar, särskilt som det ligger utanför budgeten enligt den här tanken.

Anf. 70 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Tobias Krantz fråga var hur realistiskt det är att få en modern budget. Det är givetvis en mycket relevant fråga. Vi är inne, oavsett om det blir ett avslut eller inte, i slutskedet av budgetförhandlingarna. Ju närmare slutet man kommer, desto mindre blir utrymmet för mera dramatiska förändringar, den typ av förändringar som vi och några få andra länder gärna skulle vilja se. Det är klart att vi behöver vara realistiska. Det är därför som regeringen vill bejaka förslaget om en översynsklausul. Det blir lite grann av *second chance* för att tala halländska, det vill säga en möjlighet att komma tillbaka och en gång till försöka hantera det som vi kanske inte lyckas med nu.

Därför tror jag att det finns all anledning att fortsätta att pressa på så mycket för modernisering som möjligt – och där tycker jag trots allt att kommissionen delvis går i rätt riktning även om det finns en del anmärkningar av det slag som en del här har påpekat – men framför allt för att kunna få en så rejäl översynsklausul som möjligt.

Hur låsta är jordbruksutgifterna? Ja, det finns två skruvar att vrida på. Den ena är frågan huruvida Rumänien och Bulgarien ska inrymmas i den överenskommelse som träffades 2002. Den andra skruven är WTO-förhandlingarna, det vill säga att det inte vore så dumt – man kan inte gå längre än så i det här läget – om WTO-förhandlingarna ledde till ett resultat som satte press på EU att tvinga fram en ytterligare reformering. Jag tror att det är de två aspekterna vi har att gå efter. Sedan tror jag att – nu ägnar jag mig åt spekulationer, men det kan vara klokt att göra det – om det blir en slutuppgörelse finns det två bytesobjekt. Det ena är den brittiska rabatten och det andra reformen av jordbrukspolitiken. Då är det en rent politisk fråga i vilken utsträckning som det går att byta det ena mot det andra.

Vad gäller Tobias Krantz synpunkter på regionalpolitiken kan jag inte annat än att hålla med. Det är klart att vi så att säga ska vattna där det växer. Jag tycker att det precis är den linje som regeringen driver i de här diskussionerna. Det finns väldigt mycket av samma gamla regionalpolitik i EU, precis som Tobias Krantz säger, nämligen att man satsar på det gamla, man försöker rädda det gamla som kanske inte går att rädda. Det är alldeles riktigt. Det är också en del av den oro vi hyser när det gäller förslaget om globaliseringsfond. Det är ytterligare ett sätt att bevara sådant som faktiskt inte är livskraftigt.

I sak kan jag bara hålla med och försäkra Tobias Krantz om att regeringen gör vad den kan för att försöka att driva den linjen.

Yvonne Ruwaida har påpekat att de förslag som ligger här ökar utgifterna. Ja, det är tyvärr riktigt. Det är lite svårt att summera det för det finns inga siffror. Skulle man genomföra exakt det kommissionen föreslår ökar budgeten. Det är tyvärr en riktig slutsats, och det är inte acceptabelt för regeringen.

Yvonne Ruwaida var mycket uppmärksam när jag säger ned mot 1 %. Ja, det är klart att regeringens målsättning fortfarande är 1 %, tillsammans med ett antal andra länder. Så småningom handlar det om att värdera ett slutresultat där nivån blir en sak att värdera. En annan sak blir att värdera om vi har en modern budget. En tredje sak att värdera blir huruvida Sveriges nettoposition har fått en tillfredsställande lösning. Det är detta som ligger bakom det ordval jag hade.

Hur ser Frankrike och Spanien på de förslag på sammanhållningsfonder som ligger? Ja, jag vet att man i varje fall från spansk sida tycker att det är ett bra förslag, vilket möjligen skulle göra en lite orolig – fast det var mera skämtsamt. Framför allt vet vi att man från spansk sida, och också från portugisisk sida, tycker att det här första förslaget om att öka avsättningar av sammanhållningsfonderna till tillväxt och sysselsättning är vettigt. Det tycker jag att vi ska ta fasta på.

Till Lars Lindblad kan jag säga att regeringen är beredd till ytterligare samråd, självklart. Vi är inte säkra på att det blir så där vansinnigt mycket nytt i det brittiska papperet, men jag hoppas att vi tillsammans med nämnden kan göra den bedömningen och står självfallet till förfogande för ytterligare samråd.

Jag delar Lars Lindblads bekymmer för att det brittiska ordförandeskapet ska vara så drivet av sin önskan att få ett konkret resultat att man försöker driva på en lösning som inte är optimal. Samtidigt är det 25 länder som ska vara överens. Jag tror att det är viktigt att säga att det är självklart för regeringen att den inte till varje pris kan acceptera vilken överenskommelse som helst. Men trycket från de nya medlemsländerna är mycket starkt. Det är kanske ett tryck som vi vill lyssna på mer, med all respekt för det brittiska ordförandeskapet, än det brittiska problemet. För briterna finns huvudproblemet fortfarande i den brittiska rabatten. Där kan de få koka lite i den oljan, om jag uttrycker mig lite vanvördigt. Jag hoppas att de hittar en lösning på det, men i de nya medlemsländerna har vi ett reellt hänsynstagande som vi måste väga in när vi så småningom ser konturerna av en slutuppgörelse.

Carl B Hamilton pekar på statsministerns yttrande. Jag skulle vilja säga att han sade flera saker om den här fonden, och bara en sak är publicerad. Det var när han fick frågan: Om man tänker sig att den här globaliseringsfonden ligger inom ramen för budgeten, att den inte är så stor, att den i första hand går till dem som drabbas av nedläggning, det vill säga vissa enskilda, skulle man då inte kunna tänka sig, och så vidare? Då svarar han på det sätt som skrivs i Dagens Nyheter. Jag hänvisar till andra uttalanden som han gjort och som är citerade både i Dagens Industri och i Financial Times där den svenska positionen är klart uttryckt.

Det var en intressant tanke att finansiera globaliseringsfonden inom jordbruksbudgeten. Jag är inte säker på att det går rent tekniskt, men jag förstår att det inte är det som Carl B Hamilton är ute efter utan det är den principiella frågan. Du frågar om det inte finns en risk för att det blir ett prejudikat. Det finns faktiskt redan ett prejudikat. Sveriges kanske

främsta kännare av EU:s regionalpolitik, nämligen Daniel Tarschys, har pekat på att den europeiska sociala fonden, när den kom till, hade nästan exakt detta syfte. Så det finns redan, men det har inte använts särskilt mycket av olika skäl. Prejudikatet finns tyvärr redan.

Skepsisen är ganska väl utvecklad. Jag har noterat att den är väldigt utvecklad hos nämnden. Den är väl utvecklad hos regeringen. Grundinställningen är negativ, det är helt klart. Vi ska se till att vi inte släpper in dumheter genom köksdörrarna. Där tror jag att vi kan vara helt överens.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Vi får återkomma i samråd med regeringen från presidietts sida om vi behöver ha ytterligare sammanträde. Vi avvaktar som sagt förslaget. Det blir i så fall mot slutet av nästa vecka, eller?

Anf. 72 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Eller på måndag morgon om det är enklare. Men vi står till tjänst när helst ni vill.

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Då är några av oss i London, så det får vi lösa.

Nästa punkt: Fågelinfluensan.

Anf. 74 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Jag kan fatta mig mycket kort. Vid det extra inkallade allmänna rådsmötet den 18 oktober uppmanades medlemsstaterna att samla alla åtgärder som för närvarande sker mot fågelinfluensan i en handlingsplan. Denna handlingsplan är tänkt att utgöra ett stöd för allmänna rådet att fortsätta att följa frågan. Vid allmänna rådets möte den 7 november förväntas en första rapport om hur detta arbete fortskrider.

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Det är mer en lägesrapport än ett konkret beslut. Vi godkänner informationen. Då har vi klarat av de allmänna frågorna. Finns det inget övrigt tackar vi Lars Danielsson och medarbetare.

Vi går in på de yttre förbindelserna och börjar med en återrapport.

Anf. 76 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Nämnden har fått en skriftlig rapport från Gaercmötet den 2 och 3 oktober. Huvudfrågorna var Turkiet och Kroatien. Där hade vi ett extra samråd via telefon. Därför tänkte jag inte gå in på det, men det kanske kan finnas frågor om det.

De övriga frågorna blev väldigt summariskt hanterade på grund av koncentrationen på Turkiet och Kroatien. Det var fredsprocessen i Melanöstern och FN-toppmötet om Iran. De återkommer på nästa Gaerc, och därför tänker jag inte säga något där heller.

Det extra insatta Gaercmötet den 18 oktober deltog jag inte själv i, men jag vill uppmärksamma nämnden på den översiktsrapport som har distribuerats över slutsatserna när det gäller jordbävningkatastrofen i

Anf. 77 CARL B HAMILTON (fp):

Jag har en fråga om Kroatien och om den överraskande positiva rapport som chefsåklagaren Carla del Ponte gav.

En första fråga är om det har skett någonting på marken. Har hon så här efteråt kunnat se att hon gjorde en riktig bedömning?

Den andra frågan är: Om så inte har skett – och jag har inte sett någon rapport om det – varför gjorde hon det här uttalandet? Det finns en hypotes som går ut på att hon gjorde en politisk bedömning, vilket man kanske inte skulle ha gjort. Var det så att om hon kom med något slags halvljumen rapport, skulle hon bli överkörd vid mötet? För att förekomma detta tog hon initiativet att själv vara tydlig och klar och gjorde den bedömning som hon sedan gjorde?

Har utrikesministern nu efteråt några ytterligare reflexioner och information om det som inträffade?

Anf. 78 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Egentligen är det bara Carla del Ponte som kan svara på de frågorna. Som jag sade redan vid vår telefonkonferens talade jag med henne för att just få hennes egen beskrivning. Hon gjorde väldigt tydligt klart att hennes bedömning helt och hållet utgick från det som faktiskt hade skett under de allra senaste veckorna. Hon markerade tydligt att det var en markant skillnad på åtgärder från Kroatiens sida. Därför ville hon ändå formulera sig som att hon ansåg att såsom det vid den tidpunkten agerades var det i *full co-operation*, som hon bedömde det. Hon tyckte också att det var oerhört viktigt att detta måste fortsätta eftersom general Gotovina till exempel inte levererats. Det var det som gjorde att vi var angelägna om att skriva in att det skulle ske en övervakning för att på det viset markera att vid den här tidpunkten kan man inte säga något annat än att det är ett fullt samarbete, men det måste också fortsätta att vara ett fullt samarbete.

Jag kan inte av det hon sade själv dra någon annan slutsats än att hon i valet mellan att säga att visserligen är jag nu nöjd med vad man gör och att säga att jag inte är nöjd med resultatet – hon måste ju formulera det på något vis – valde hon att göra markeringen att hon ansåg att såsom det arbetades nu var hon tvungen att säga att det var ett fullt samarbete och alltså avstå från kopplingen till resultatet.

Anf. 79 CARL B HAMILTON (fp):

Jag hade en fråga också om det finns några tecken på att leveransen i någon del håller på att uppfyllas.

Anf. 80 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det har uttalats från Kroatiens sida mycket optimistiska toner, som att man tror att man kan leverera inom några veckor. Men än så länge har vi inte sett några sådana resultat.

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner återrapporten och går in på kommande rådsmöte. Först har vi frågan om Vitryssland.

Anf. 82 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Innan jag går in på det vill jag bara uppmärksamma på att vi har en lite speciell situation. Vi rådgör nu med nämnden en vecka tidigare än vad vi normalt gör, och det gör att vi inte har det bästa läge vad gäller möjligheten till information och underlag. Det kan föranleda att vi har anledning att i skriftlig form återkomma med ytterligare information. Det gäller framför allt förslag till rådsslutsatser.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Vi är fullt införstådda med det. Det är ju vi som har begärt den här hanteringsordningen.

Anf. 84 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Den passade mig alldeles utmärkt.

När det gäller Vitryssland har det pågått aktiva diskussioner på olika nivåer inom unionen om den existerande politiken gentemot Vitryssland. De här diskussionerna ska nu föras upp på utrikesministernivå. Det har varit en fråga där Sverige aktivt har drivit på för att få till stånd en sådan diskussion. Vi kommer att diskutera hur den nuvarande policyn fungerar och vad vi kan göra för att ytterligare stödja en demokratisk utveckling i Vitryssland, inte minst mot bakgrund av det kommande presidentvalet nästa år.

Det kommer att bli rådsslutsatser vid Gaerc. Det tror jag att vi kan utgå från. Vi förväntar oss i stort att de antas i den form som de har fått. Diskussionen pågår i dagsläget mellan medlemsländerna om den slutliga utformningen.

Från regeringens sida stöder vi det utkast till slutsatser som föreligger, och vi tycker att det är bra att EU ska öka sitt engagemang. Slutsatserna slår fast att EU:s övergripande policy står kvar, men också viljan att intensifiera ansträngningarna för att bidra till en demokratisk utveckling i Vitryssland.

Det ges en viss fokus åt det kommande presidentvalet. Vitryssland uppmanas att inbjuda OSSE och ODIHR att övervaka valet. Vi understryker vikten av politisk pluralism och uppmuntran till EU:s politiska partier att stärka sina band med olika parter i Vitryssland. Det understryks också vikten av ett flexibelt användande av kommissionens biståndsinstrument.

Det är viktigt att isoleringen av det vitryska folket motverkas och att omvärlden syns i Vitryssland. Det är också viktigt att fortsätta att stödja samarbetet mellan vitryska och svenska olika organisationer och enskilda sådana men även i övrigt främja utbyte och internationella kontakter av olika slag.

Regeringen arbetar även för att EU stärker sin närvaro i landet. Samtidigt är det viktigt att upprätthålla trycket på regimen och att vara väldigt tydlig med att vi inte accepterar de brister som finns i respekten för demokrati och mänskliga rättigheter. Med tanke på att det är en fortsatt

negativ utveckling i Vitryssland föreslås i slutsatserna att EU även ska ha beredskap att vid behov införa ytterligare restriktiva åtgärder

Frågan hur det här ska formuleras är föremål för diskussion. Men regeringen har inga invändningar mot att man öppnar möjligheten till att ytterligare restriktiva åtgärder införs och att det uttrycks i slutsatserna.

2005/06:9

28 oktober

Anf. 85 HENRIK VON SYDOW (m):

Tack så mycket för rapporten. Precis som utrikesministern säger är närvaron av västerländska demokratier och EU och Sverige mycket angelägen, inte minst när det gäller det val som kommer. I någon mån kan man dra lärdom av de demokratirörelser som under året har vuxit upp i Ukraina och Libanon. Där påpekas det återkommande att närvaron av utländska observatörer och institutioner är ytterst angelägen just för att bryta skrämselfaktorn, *the fear factor*, för att prata halländska.

Mot denna bakgrund skulle jag vilja fråga utrikesministern hur hon ser på Sveriges initiativ till att öppna en ambassad i Minsk, för att vara på plats men också för att skicka signalen till de andra EU-medlemsstaterna att det är ett initiativ som är viktigt. Jag undrar vidare hur utrikesministern ser på att EU-kommissionen öppnar kontor på plats i Minsk.

Anf. 86 CARL B HAMILTON (fp):

Jag har inga egentliga invändningar mot det som utrikesministern sade, möjligen en fråga om konkretisering. Den ena frågan gäller om representationskontor för Europeiska unionen i Vitryssland. Den andra är en ganska speciell fråga, kanske lite detaljerad, men djävulen är ju i detaljerna, som vi vet. Den gäller nämligen radiosändningar till Vitryssland som Europeiska unionen har tagit på sig ett visst ansvar för. Sändningar sker tydligen nu bara med 15 minuter per vecka. Det låter inte särskilt imponerande, dessutom på ryska och inte på vitryska, vilket tydligen retar en del och gläder en del andra, nämligen regimen. Det är möjligt att radiofrågorna trots allt kan vara ganska viktiga att lösa i den situation som nu är.

Det tredje, det som utrikesministern var inne på och som jag vill understryka, är att oppositionen nu har samlat sig kring en kandidat. Presidentvalet kommer att utkämpas på väldigt ojämlika villkor. Det är väldigt viktigt att både Sverige och Europeiska unionen på alla de sätt som är möjliga stöder att oppositionens kandidat kan utkämpa sin valrörelse på någorlunda jämbördiga villkor.

Anf. 87 SERMIN ÖZÜRKÜT (v):

Först och främst tycker vi att det är otroligt glädjande att vi har haft den här politiken att knyta Ryssland närmare oss. Men när man utvärderar de pågående diskussionerna i europeiska länder ser man att de flesta fastnar vid den politiska utvecklingen mer än de ser på den ekonomiska utvecklingen. Där vet vi att Ryssland år 2010 kommer att förse europeiska länder med energi motsvarande 60 % av behovet. 60 % ska importeras från Ryssland. Det är en otroligt viktig punkt att prioritera det ekonomiska perspektivet framför det politiska.

Min fråga är: Är vi beredda att göra detta inom EU?

Anf. 88 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

När det först gäller ambassad i Minsk har Sverige redan en stor representation där. Vi är beredda, när den rätta tidpunkten är inne, att omvandla det till en full ambassad. Det innebär att vi måste avstå från andra investeringar och minska en del av våra andra satsningar. Det är viktigt att överväga hur vi prioriterar och när den lämpliga tidpunkten är där. Det är en fråga som vi arbetar med.

När det så gäller kommissionens representation kommer kommissionen att öppna en filial till Kievrepresentationen i Minsk i slutet av det här året. Vi ligger på, för vi anser att det är viktigt att EU och kommissionen har en reguljär representation även i Minsk.

Radiosändningar är en fråga där det är väldigt mycket diskussion. Det är ett viktigt medium att använda sig av. Jag är inte säker på att det är sant att det bara är på ryska som det sänds. Jag har fått information om att det sker sändningar både på vitryska och på ryska. Det är inget som jag kan gå i god för, men det är en uppgift som jag har fått. Däremot har jag också fått uppgifter om att man sänder på fel frekvenser, så att det är svårigheter att ta emot de här sändningarna.

Jag tror att det är en fråga som man bör uppmärksamma och se hur det utvecklar sig. Det är onekligen en viktig kanal, men jag är inte säker på att den i dag är optimalt utnyttjad.

Stödet till oppositionen: EU kan naturligtvis inte stödja någon kandidat i något val. Däremot i de påtryckningar som vi har mot Vitryssland är en oerhört viktig och central fråga möjligheterna för olika kandidater att få tillgång till medier och bedriva en valkampanj. Det är ett av skälen till att i rådsslutsatserna fokus sätts just på presidentvalet från EU:s sida. Det är de frågor som är viktiga för att vi ska kunna räkna med att ett val uppfyller internationell standard vad gäller möjligheterna att bedriva en kampanj inför ett val. Det är därför också viktigt att se till att de inbjuder internationella organisationer att göra en valbevakning i god tid innan valet äger rum.

Beträffande den ekonomiska utvecklingen är det på det här stadiet oerhört viktigt från EU:s sida att verka för en demokratisk utveckling i Vitryssland. Vi ser det som en naturlig del av en utveckling som också gör det möjligt för ett land att utveckla sig ekonomiskt. Beroendet av Ryssland för sin energiförsörjning gäller väldigt många länder i Europa. Där har varje nation naturligtvis sina intressen att bevaka och bedriva sitt agerande utifrån de behov som man har. Men vi skulle gärna se att det också fanns en allmän diskussion inom EU om bland annat energiförsörjningsfrågorna.

Anf. 89 CARL B HAMILTON (fp):

Det gäller radiofrågan. Jag har också hört om frekvensproblemen. Men jag vill bara understryka, och vill gärna att utrikesministern säger det, att det är viktigt att Sverige inte bara bevakar frågan utan faktiskt åtar sig att ta upp frågan om radiosändningarna.

Anf. 90 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag delar uppfattningen att detta är en viktig faktor i agerandet. Anledningen till att jag säger "bevaka" är att jag tycker att det råder en oklar situation om hur det här över huvud taget fungerar. Det är svårt att ha en

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Vi tar nästa punkt som gäller Iran.

Anf. 92 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Rådet ska diskutera EU:s relationer med Iran. Det kommer att bli slutsatser även här. Vi kommer att uttrycka djup oro för att Iran har återupptagit urankonvertering. Vi kommer att uppmana Iran att efterleva IAEA:s resolution och betona att EU:s fortsatta stöd är för en diplomatisk lösning av frågorna. Vi kommer att uttrycka vår besvikelse över att den särskilda dialogen om mänskliga rättigheter inte har ägt rum sedan juni förra året, trots upprepade försök från EU:s sida att komma överens med Iran om datum för ett nästa möte. Men vi har alltså inte lyckats hittills.

Vi kommer att uppmana Iran att visa konstruktivt engagemang för den dialogen och genuin vilja att förbättra respekten för de mänskliga rättigheterna i landet, till exempel genom att frige Akbar Ganji och andra samvetsfångar som sitter i fängelser.

Iran bröt i augusti mot den så kallade Parisöverenskommelsen mellan IAEA, EU och Iran. IAEA:s styrelse slog i september fast att Iran har brutit sitt *safeguard*-avtal med IAEA och att detta ska rapporteras till FN:s säkerhetsråd. Rapporteringen verkställdes inte, utan tidpunkten och innehållet ska avgöras av styrelsen vid ett senare tillfälle. Iran ges därmed viss ytterligare tid till att återgå till de villkor som uppställdes i Parisöverenskommelsen.

Jag vill också säga att jag utgår ifrån att även utrikesministrarna kommer att notera presidentens uttalande om Israel och uttala att det är oacceptabelt och undergräver de ansträngningar som görs för att skapa fred i regionen. Det här budskapet har vi också i Sverige framfört till iranska ambassadören.

Anf. 93 YVONNE RUWAIDA (mp):

Jag är inte uppdaterad på vad som hänt med det handelsavtal som EU knöt med Iran. Jag vet att ett argument för det handelsavtalet och utökade ambitioner för europeiska företag att hitta marknader i Iran var just dialogen om mänskliga rättigheter. Som sagt är jag inte uppdaterad på det, men det verkar som att det finns flera anledningar till att se över handelsavtalet med tanke på att den här dialogen inte fungerar och även med tanke på uranbrytning.

Anf. 94 HENRIK VON SYDOW (m):

Onsdagens utfall från den iranska presidenten är skrämmande av flera skäl, inte minst mot bakgrund av det som just nu diskuteras, de nukleära ambitioner som finns i landet. Jag skulle bara vilja fråga utrikesministern om uttalandet och de rapporter som vi nu får om hur det nukleära arbetet fortskrider och om det får någon effekt eller bäring på diskussionen om

huruvida detta är en fråga som ska kopplas till säkerhetsrådet, om det ska upp på bordet där givet den diskussion som pågår inom FN.

Anf. 95 SERMIN ÖZÜRKÜT (v):

Jag tänkte kommentera handelsavtalet med Iran, och sedan har jag en kort fråga.

Vi vet att handelsavtalet är för att ha en kontakt med Iran utan att isolera landet, just för att bevaka utvecklingen inom området för mänskliga rättigheter. Men där finns det ett dilemma. Så länge kriget i Irak pågår och brott mot mänskliga rättigheter pågår är det inte så svårt att ha förståelse för Irans agerande med tanke på den dubbelmoral som EU:s vissa medlemsländer visar gentemot världen. Där finns ett dilemma som EU borde ta itu med.

Där har jag en fråga. Den här dubbelmoralen och att man tar upp mänskliga rättigheter när det just passar själva landets intressen gör att EU:s centrala länders förtroendekapital i den delen av världen har förbrukats. Det vet vi, det är ingen hemlighet, det är ett faktum.

Jag vill gärna höra lite mer reflexion kring detta, för att ha lite mer trovärdig politik när det gäller mänskliga rättigheter från europeiska länders sida.

Anf. 96 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag ska först ta upp frågan om handels- och samarbetsavtalet. Om man suspenderar de nukleära förhandlingarna avslutas också förhandlingarna med Iran om handels- och samarbetsavtal.

Det ställdes en fråga om vilken betydelse presidentens uttalande kan antas ha för hanteringen av IAEA:s rapportering till säkerhetsrådet. Svaret är naturligtvis: Ingen direkt. Men likafullt är det ett land där en president uttalar att man vill utplåna ett annat land från kartan. Det kan inte ses som annat än som ett mycket aggressivt uttalande. Det blir därigenom en bakgrund till hela arbetet med att säkerställa att Iran inte kan skaffa sig nukleära vapen. Det främjar inte Irans ambitioner att framställa sina ambitioner på området som enbart fredliga. Det kan man ändå notera.

När det gäller frågan om något slags dubbelmoral i dessa frågor vill jag göra det väldigt tydligt och klart. För EU:s del föreligger det ingen dubbelmoral. När det sker övergrepp och överträdelser av de mänskliga rättigheterna reagerar EU lika starkt oberoende var det sker. Att ha någon som helst förståelse för Irans agerande genom bland annat det uttalande man har gjort tycker jag är oacceptabelt från svensk sida.

Anf. 97 CARL B HAMILTON (fp):

Jag vill också understryka det som utrikesministern sade här. Om något lands president uttalar om ett annat land att man vill utplåna det från kartan är det helt oacceptabelt. Det är en fullständigt måttlös förlöpning i det internationella umgänget.

Jag förstår faktiskt inte att vi ska behöva höra att någon ens kommer i närheten av att uttrycka sympati för en sådan vämjelig ståndpunkt i riksdagens EU-nämnd. Jag är faktiskt lite chockerad över Vänsterpartiets position i den här frågan. Det är avskyvärt.

Anf. 98 SERMIN ÖZÜRKÜT (v):

Jag kan bara säga att jag inte sade att uttalandet var acceptabelt från Irans sida. Jag försökte problematisera nyliberalismens syn på mänskliga rättigheter och dubbelheten i det hela. Det är ingen hemlighet.

När det gäller uttalandet och Israel finns det en gemensam punkt där. De båda länderna känner sig osäkra inom sina territoriella gränser. Många arabländer har inte godkänt Israels närvaro i världen.

Det finns en gemensam punkt i problematiken när det gäller Iran och Israel. Israel känner sig otryggt och tar därför till aggressiva metoder. Iran känner sig just nu otryggt i och med att det finns en risk för ett anfall mot landet. De länderna har mycket mer gemensamt än vad vi har gemensamt med dem.

Anf. 99 ANITA JÖNSSON (s):

Det är bra att utrikesministern var så pass tydlig. Det känns tryggt i den fortsatta dialogen som ska vara med Iran.

Det var med anledning av dialogen som jag begärde ordet. Vi sitter här och får rapporter och försöker se hur utvecklingen går framåt när det gäller förhållandet med andra länder.

Jag brukar känna mig trygg, se och förstå i all diplomatin. Men när det gäller Iran känner jag en väldigt stor osäkerhet om viljan i samarbetet med EU. Det är ofta knappt något steg framåt från de rapporter vi har fått vid tidigare sammanträden.

Hur värderar utrikesministern Irans medverkan i processen mot mer mänskliga rättigheter? I förhållande till andra länder ser vi ändå positiva steg. Finns det någon skillnad, eller är det på något sätt en tröghet i samarbetet med Iran?

Anf. 100 LARS LINDBLAD (m):

Jag tycker inte att Vänsterpartiet direkt backade i den här frågan när man säger att man måste problematisera detta. Det är just problematiseringen som är problemet.

Därför vill jag passa på att instämma med Carl B Hamilton och uttrycka min uppskattning av utrikesministerns tydlighet i den här frågan. Bortsett från Vänsterpartiet är det en rätt så enig fråga. Det är också viktigt för mig att markera att vi isolerar Vänsterpartiet i den här uppfattningen gentemot Iran.

Anf. 101 INGVAR SVENSSON (kd):

Jag passar på att instämma med Lars Lindblad.

Anf. 102 JAN ANDERSSON (c):

Samma här.

Anf. 103 SERMIN ÖZÜRKÜT (v):

Jag vill inte gå i polemik i den här frågan. Vad jag försöker säga är att nationella staters territoriella suveränitet borde respekteras för både Israel och Iran. Om vi inte kan tänka de två tankarna samtidigt hamnar vi i en problematik med mänskliga rättigheter och demokrati. Det är vad jag försöker säga.

Det är ingen hemlighet att vi är ganska isolerade i vår tanke för Irak. Vi ser att Irak är ockuperat. Resten av riskdagen säger att det inte är ockuperat. Det är inte så konstigt att vi har olika synpunkter också när det gäller Iran.

Anf. 104 HILLEVI LARSSON (s):

Också jag vill instämma i mycket av det som har sagts. Det är väldigt viktig att vara tydlig och tydligt ta avstånd från uttalandet. Det är stor skillnad mellan att uttrycka kritik mot Israel när gäller ockupation och övergrepp. Men att landet ska utplånas går stick i stäv med FN. Kopplingen med nukleär kapacitet och detta uttalande är naturligtvis oroande. Jag instämmer och ger mitt stöd till utrikesministern.

Anf. 105 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag vill svara på frågan om situationen för de mänskliga rättigheterna i Iran. Det är en oroande situation i Iran. Vi ser egentligen ingen förbättring ske där. Som jag nämnde har vi inte ens kunnat genomföra den dialog vi vill ha med Iran om situationen för de mänskliga rättigheterna.

Nu är inte Iran det enda landet där det sker allvarliga övergrepp och där det råder helt oacceptabla förhållanden. Det finns flera sådana länder. I de förhandlingar vi har när det gäller den nukleära frågan är det naturligtvis djupt oroande att inte ens då kunna diskutera de mänskliga rättigheterna. Det visar att Iran inte tillmäter de frågorna den betydelse som vi vill ha i ett samarbete med Iran.

Vi hoppas ändå att Iran ska se fördelarna med att ha ett samarbete med resten av världen och att det därigenom ska gå att hitta en diplomatisk lösning för kärnkraftsfrågan. Vi kan då i anslutning till det komma vidare i att kunna föra samtal med Iran även om situationen för de mänskliga rättigheterna.

Anf. 106 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. Nästa punkt gäller Kosovo.

Anf. 107 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Kosovo kommer att diskuteras under en extra lång lunch. Vi förväntar oss att det blir rådsslutsatser som handlar om både Kosovo och Bosnien. Vi är ännu inte framme i förhandlingarna om rådsslutsatserna, utan de är i ett inledande skede. Därför har jag inga detaljer att komma med.

Det är två frågor som regeringen vill driva när det gäller Kosovo. För det första tycker vi att det är bra att generalsekreteraren ämnar utse Martti Ahtisaari som FN:s sändebud för att leda statussamtal för Kosovo. Regeringen avser att driva behovet av insyn och inflytande från EU i statusprocessen.

EU kommer att bära det långsiktiga ansvaret för Kosovo och dess integrering i EU. Därför anser vi det nödvändigt att EU ges möjlighet att utnämna en representant i Ahtisaaris förhandlingsteam. Det är en fråga som jag har tagit upp direkt med Ahtisaari för att ha hans stöd i den synen. EU-representanten ska naturligtvis också kunna leda och koordinera

arbetet inom EU med att planera EU:s engagemang och närvaro i Kosovo.

2005/06:9

28 oktober

Den andra frågan som vi driver från svensk sida är att regeringen anser att EU behöver förbereda sig genom att utarbeta en poststatusplan för tiden efter det statusen har blivit fastställd för Kosovo. Den planen bör redogöra för vad EU kan respektive inte kan göra i Kosovo. Kosovo kommer att innebära en stor utmaning för EU. Det är angeläget att det finns tillräckliga finansiella och personella resurser avdelade så att EU:s insatser i Kosovo verkligen blir möjliga att genomföra.

Som jag sade kommer rådsslutsatserna också att handla om Bosnien. Något kommer att sägas om Bosnien och Hercegovina inför de förhandlingar om ett stabiliserings- och associationsavtal som ska inledas med EU.

Anf. 108 TOBIAS KRANTZ (fp):

Jag vill ställa en fråga om regeringens principiella och kanske mer långsiktiga inställning till Kosovos framtida status. Enkelt uttryckt: Hur ser regeringen på tanken om att Kosovo skulle kunna bli självständigt?

Anf. 109 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Att Kosovo måste få en långtgående självständig ställning tror jag är oundvikligt. Men som det ser ut i dag har vi svårt att se att Serbien kan acceptera full självständighet för Kosovo. Det är en av de svåra frågor vi har att hantera. Det gäller att få Belgrad att delta aktivt i diskussionerna om statusfrågan. Det gäller också att få kosovoserberna att engagera sig i den frågan på ett tydligt sätt för att se hur långt man kan komma i att utforma en självständighet men i en nära relation i en federation av något slag.

Det är svårt att svara på hur långt vi kan komma i att hålla ihop och samtidigt tillgodose de intressen som arbetar för så stor självständighet som möjligt. Det är en del av de svåra förhandlingarna. Kosovoalbanerna måste inse betydelsen av att säkerställa respekt för minoriteternas rätt, det vill säga kosovoserberna. Men å andra sidan måste Belgrad också inse att Kosovo måste få ett stort inflytande över sin egen region.

Anf. 110 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. Nästa punkt gäller Syrien.

Anf. 111 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

När det gäller Syrien har vi en FN-utredning med slutsatser om mordet på Libanons före detta premiärminister Hariri. Det är en mycket allvarlig rapport vi har fått del av. Utredningen fastställer att det finns övertygande bevisning som pekar på både syrisk och libanesisk inblandning i mordet. Rapporten understryker även att Syrien brustit i samarbete med FN-kommissionen.

USA, Storbritannien och Frankrike presenterade den 25 oktober ett resolutionsutkast i säkerhetsrådet. I utkastet föreslår man att personer som av FN-kommissionen misstänks för inblandning i mordet på Hariri

ska bli föremål för sanktioner inklusive inskränkt resefrihet och frysning av ekonomiska tillgångar efter notifiering av säkerhetsrådet.

Syrien uppmanas också i utkastet att till fullo samarbeta i substansfrågorna. Om Syrien inte samarbetar öppnar resolutionsutkastet för att i ett senare skede införa ekonomiska och diplomatiska sanktioner i enlighet med FN-stadgans artikel 41.

Utkastet är nu föremål för förhandling. Initiativtagarna har låtit förstå att de önskar en omröstning vid ett ministermöte i säkerhetsrådet den 31 oktober. Något utkast till rådsslutsatser för EU:s del föreligger ännu inte i den här frågan. Men regeringen anser att det är angeläget att EU ger fortsatt fullt stöd åt FN-utredningen i rådsslutsatserna som så småningom kommer att föreligga, och vi backar upp en eventuell säkerhetsrådsresolution.

EU måste sända en kraftfull signal till Syrien att det är avgörande för landet att samarbeta fullt ut med den fortsatta FN-utredningen och att det lagför dem som misstänks för dådet.

Anf. 112 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nästa punkt är fredsprocessen i Mellanöstern.

Anf. 113 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det är i nuläget inte klart hur dagordningen för diskussionen om Mellanöstern kommer att se ut. För svensk del är det angeläget att den bekymmersamma situationen i och kring Jerusalem med bosättningsexpansion, husdemoleringar och fortsatt barriärbygge på ockuperat område är en fråga som fortsatt uppmärksammas från EU:s sida.

Rådet förväntas besluta att EU:s insats för stöd till den palestinska civilpolisen, EU COPPS, omvandlas till en insats inom ramen för den europeiska säkerhets- och försvarspolitik. För Sverige utgör EU COPPS ett viktigt bidrag till arbetet med att stärka de palestinska säkerhetsstrukturerna. Vi är ett av de länder som har en hög profil i den här frågan. Vi bidrar redan i dag med en senior rådgivare till EU COPPS och har beredskap att utöka vårt stöd.

Vidare anser regeringen att det är angeläget att rådet upprepar sitt starka stöd för kvartettens sändebud Wolfensohns ansträngningar för att öka palestinsk rörelsefrihet inom och mellan Gaza och Västbanken. Men det gäller också att ge stöd för en snabb och positiv utveckling av den palestinska ekonomin.

Det ser ut som att Wolfensohns förhandlingar med parterna har lett till att gränsövergången i Rafah inom kort kan öppnas. En konkret åtgärd som har diskuterats för att stödja den palestinska gränsbevakningen är närvaron av tredje part som kan övervaka arbete vid gränsen. EU undersöker för närvarande förutsättningarna för en sådan insats. Regeringen ställer sig principiellt positiv till en EU-närvaro om parterna skulle vända sig till EU med en sådan förfrågan.

Anf. 114 YVONNE RUWAIDA (mp):

Jag vill bara göra ett förtydligande. Det gäller alltså en närvaro av en tredje part i Rafah vid gränsövergången.

Jag tyckte att mycket av det som ministern sade var bra. Jag har två ytterligare frågor jag vill ta upp. Det gäller först de illegala avrättningarna som fortsätter och vad EU och Sverige gör för att se till att sådana avrättningar inte genomförs.

Sedan vill jag ta upp isoleringen som palestinierna i Gaza och i Västbanken känner. Speciellt i Gaza men också i stora delar av Västbanken är inte omvärlden lika närvarande som den har varit förut, utan man är ganska isolerad.

Det är också en fråga om säkerhetsläget. Det är inte så bekvämt, inte ens för frivilligorganisationer från Sverige, att åka till Gaza. Svenska ambassaden avråder till exempel folk från att åka dit. Man har blivit alltmer isolerad, vilket jag tror är ett problem.

Det är bra när det finns frivilligorganisationer från olika delar av världen som är närvarande. Jag tror att det underlättar en process. Jag ser med oro på att den närvaron har avtagit. Tendensen är knappast att den kommer att öka framöver.

Det vore bra att göra insatser som bidrar till att underlätta både för palestinierna men också för andra att vara i Gaza och i Västbanken. Det tror jag är bra för den framtida utvecklingen.

Anf. 115 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Ett stort problem är konsekvenserna av barriärbyggandet och den isolering som det har medfört. Vi kan med tillfredsställelse notera Högsta domstolens beslut i prövningen av barriären. Israels högsta domstol noterade att man måste göra förändringarna av dragningsarna på grund av de konsekvenser det har för palestinierna. Det är en av de viktigaste frågorna att hantera.

Säkerhetsläget är fortfarande fortsatt spänt både i Gaza och i Västbanken med palestinska raketattacker mot israeliskt territorium och motattacker från Israels sida. Det skapar en situation som gör det svårt även för utomstående organisationers och individers närvaro.

Jag delar helt Yvonne Ruwaidas uppfattning att i det här läget trots svårigheterna just nu är det oerhört viktigt att närvaron inte minskar utan tvärtom ökar. Det är ett av skälen varför vi stöder Wolfensohns ambitioner att skapa förutsättningar för rörelsefrihet och möjligheter att utveckla områdena ekonomiskt och även rent mänskligt.

Påpekandet från Yvonne Ruwaidas sida om just isoleringen och dess konsekvenser är en central fråga i det arbete vi bedriver.

Anf. 116 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nästa punkt gäller Irak.

Anf. 117 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Rådet kommer att anta slutsatser om Irak. Det kommer att välkomna folkomröstningen i Irak. Ordförandeskapet kommer också att återskärpa rapporterna från ett trojkabesök som har ägt rum i Bagdad på polchefsnivå under oktober.

Det är glädjande att ännu ett steg har tagits i den politiska processen genom genomförandet av folkomröstningen. Det var ett högt valdeltagande trots den svåra säkerhetssituation som råder. Det finns utestående

frågor kring konstitutionen som nu ska behandlas i en särskild översynsmekanism.

För den demokratiska processen är det avgörande att samtliga folkgrupper inkluderas i processen. Där kan vi se att även sunnimuslimerna i större utsträckning har engagerat sig i de pågående politiska processen, och det är bra.

Det är också bra att EU:s trojkabesök i Bagdad har genomförts. Sverige har tidigare drivit frågan om att EU borde ha ett ökat engagemang i Irak. Jag förväntar mig att rådet återkommer till den frågan senare i höst.

Vi har föreslagit en särskild representant i Irak. Än så länge är det kommissionen som har en representant. Vi vill avvakta hur det fungerar. Men en särskild representant för EU torde vi stå kvar vid. Jag kommer att återkomma till den frågan.

Anf. 118 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nästa punkt är uppföljning av FN-toppmötet.

Anf. 119 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det här är en fråga som kommer upp på svenskt initiativ. Vi anser att det är viktigt att EU:s utrikesministrar också diskuterar den viktiga uppföljningen av resultaten från FN-toppmötet. För oss är det angeläget att EU tar en fortsatt ledande roll som man gjorde i förberedelsearbetet inför toppmötet. Det bör EU ha även nu i uppföljningsarbetet.

Det finns en stark samsyn inom EU om processen framgent och också i många av de centrala reformfrågorna. På det övergripande planet handlar det om att EU måste verka för att skyndsamt genomföra besluten från toppmötet och att stödja Jan Eliasson i hans upplägg av det fortsatta arbetet och därigenom hålla uppe momentum i reformprocessen.

Det finns tre för EU centrala sakfrågor som behandlas nu i generalförsamlingen under hösten. Jag tänkte säga någonting om dem.

Först och främst kommer EU att ge det operativa upprättandet av en fredsbyggande kommission hög prioritet under hösten. Det pågår för närvarande förhandlingar i New York. Det finns några utestående frågor i uppbyggandet av kommissionen. Det är etableringsfrågan, det nationella ägarskapet, rapporteringslinjer, sättandet av dagordning och kommissionens sammansättning.

Här finns i allt väsentligt en EU-samsyn. Sverige har verkat för att kommissionen etableras av såväl säkerhetsrådet som generalförsamlingen. Det är nu EU:s gemensamma ståndpunkt. En fråga som fortfarande diskuteras är om den fredsbyggande kommissionen ska ha en koppling till Ecosoc. Sverige anser att det måste finnas tydliga kopplingar mellan den fredsbyggande kommissionen och Ecosoc.

Den andra frågan som är central för EU är att uppföljningsarbetet bör fokuseras på framtagande av en terrorismkonvention inklusive en juridisk definition av terrorism och hur världssamfundet kan ge ytterligare stöd till generalsekreterarens strategi. Vår utgångspunkt är att en övergripande konvention av det här slaget liksom tidigare konventioner som finns på området ska antas med konsensus i FN. Sverige verkar för att EU ska behålla det som sin gemensamma position.

Den tredje frågan som är viktig för EU och som Sverige aktivt stöder är inrättandet av ett råd för de mänskliga rättigheterna. Det ska ses som ett led i generalsekreterarens triangeltänkande att utveckling, säkerhet och mänskliga rättigheter hänger ihop. Vi ser ett klart mervärde i ett stående forum som på kort tid kan sammankallas för att hantera bråds-kande situationer som rör mänskliga rättigheter och som dyker upp i världen.

Genom inrättandet av rådet ger man också frågorna mänskliga rättigheter en högre profil i FN-systemet. Här stöder vi Jan Eliassons ansträngningar att förmå medlemsstaterna att uppnå konsensus om alla de detaljer kring rådets upprättande som kvarstår.

Anf. 120 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nästa punkt är övriga frågor. Finns det några sådana?

Anf. 121 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

I anslutning till Gaercmötet kommer det också att äga rum ett andra årligt möte med Sydafrika. Det är ett samarbetsråd som sker två gånger om året. Vid det mötet kommer man att fortsätta att diskutera översynen av samarbetsvalet och gå vidare med ytterligare handelsliberaliseringar.

Därefter ska man också diskutera EU–Afrika-relevanta frågor av olika slag. Det handlar om de förpliktelser man tagit på sig vad gäller millennietoppmötet, utarbetandet av en EU–Afrika-strategi, det regionala samarbetet men också en sådan fråga som reformeringen av FN:s säkerhetsråd.

Det är bra att det nu har etablerats former för en återkommande dialog med Sydafrika från EU:s sida som också omfattar andra områden än de rent EU–Sydafrika-specifika områdena så att vi tar ett gemensamt ansvar även för andra världspolitiska frågor.

Anf. 122 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi den informationen.

Finns det inga övriga frågor eller A-punkter?

Anf. 123 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag kanske ska markera att eftersom vi är ute så här tidigt nu finns det en klar risk för att det ska dyka upp nya övriga frågor innan mötet äger rum.

Anf. 124 ORDFÖRANDEN:

Är det något av vikt där får vi lösa det med skriftligt samråd.

Då har vi klarat av allting! Då tackar vi utrikesministern med medarbetare. Trevlig helg!

3 § Allmänna frågor och yttre förbindelser (WTO)
Statssekreterare Lars-Olof Lindgren
Återrapport från ministerrådsmöte den 18 oktober 2005 (WTO)
Information och samråd inför ministerrådsmöte den 7 november 2005 (WTO)

Anf. 125 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar Lars-Olof Lindgren med medarbetare välkomna. Vi har en punkt på dagordningen: WTO. Ska vi börja med en återrapport?

Anf. 126 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

Thomas Östros var här för drygt en vecka sedan och gjorde en utförlig redogörelse för läget i förhandlingarna. Sedan dess har situationen spetsats till ytterligare. I centrum står diskussionen kring vilket bud EU kan lämna på jordbruksområdet inom Doharundan. Det gäller främst marknadstillträde nu vad gäller jordbruksfrågan, alltså tullar och kvoter.

Först kan jag säga att som ett resultat av det rådsmöte som då hölls, som Frankrike hade tagit initiativ till och krävt den 18 oktober, kom det rådsslutsatser, men inte lika långtgående slutsatser i kontrollen av kommissionens agerande som Frankrike ursprungligen hade önskat. Frankrike hade önskat att man skulle tillsätta en expertgrupp bestående av medlemsländers representanter som i förhand skulle gå igenom alla de förslag som kommissionen skulle lägga fram för att kontrollera att de ligger inom ramen för det mandat som kommissionen har att verka inom. Vi och andra medlemsländer lyckades se till att det inte blev så, men det blev ändå rådsslutsatser. Absolut längsta punkt vad gäller jordbruk var att hålla sig inom den Cap-reform som hade genomförts. Man tillsatte också en expertgrupp som i efterhand skulle diskutera med kommissionen om hur deras förslag låg inom ramen för det mandat som finns och även genomföra analyser för att se hur det skulle gå.

Den här expertgruppen har nu vid ett par tillfällen träffats och diskuterat de här frågorna, och den speglar den åsiktsskillnad som finns mellan å ena sidan kommissionen och ett antal medlemsländer som är liberalare när det gäller handelspolitik och å andra sidan Frankrike och ett antal länder som stöder Frankrike.

Det vilar ett tungt ansvar nu på EU, som de flesta andra aktörer inom WTO anser vara den som stoppar upp processen. Pascal Lamy, den nye generaldirektören för WTO, har gått ut offentligt och sagt att om EU nu inte kan lägga ett bättre bud ser han inget skäl att över huvud taget hålla ministermötet i Hongkong i december, utan då tycker han att det är bättre att inte genomföra det. Det är svårt att bedöma hur mycket som är taktik och förhandlingsspel i detta, men jag tror att det ligger en del i detta. Det man mest av allt vill undvika är ju att hamna i ett läge som i Cancún, då ett möte bara hålls utan att det är någon mening med det, så att säga.

Mandelson arbetar hårt för att kunna lägga ett bud som för in EU på planhalvan igen, för att vara med i diskussionerna och för att vara konstruktiv i jordbruksförhandlingarna. Vi förväntar oss att kommissionen i dag kommer att lägga ett nytt bud på jordbruksområdet. Just nu diskuteras det här budet i Coreper. Kommissionen menar att det man gör i Coreper bara är att informera om vilket bud man tänker lägga, medan Frankrike och andra medlemsländer naturligtvis anser att de också ska ha möj-

lighet att påverka utformningen av det budet. Det här ska då presenteras sedan i Genève för de andra nyckelaktörerna, Indien, Brasilien, USA och Australien.

Vi har fått några rapporter per telefon från pågående möte i Bryssel i Coreper, men vi har inte sett budet som sådant. Men det är utan tvivel ett steg i rätt riktning, även om vi nog skulle ha velat se ytterligare, mer långtgående bud från EU:s sida.

Samtidigt som man lägger ett bättre bud vad gäller marknadstillträdet kringgärdar man det med krav på att de andra länderna i WTO måste vara beredda att vidta åtgärder på industrivaror, tjänster och så vidare. Men det är en självklarhet, därför att rundan är ju som sådan vad man kallar *single undertaking* – ingenting är klart förrän allt är överenskommet. Man kan alltså lägga saker på bordet och säga: Ja, vi förväntar oss att andra gör motsvarande åtaganden, och görs inte tillräckligt bra sådana åtaganden står det varje aktör fritt att ta tillbaka sina bud. Det är svårt att bedöma om det man nu vill lägga fram skulle tillfredsställa andra aktörer. Det får vi se i den fortsatta diskussionen.

>>> Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen <<<

>>> Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen <<<

>>> Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen <<<>>> Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen <<<

Nu kommer det här upp den 7 november på Gaercmötet. Hur avgörande det blir är svårt att uttala sig om. Vi avser att fortsatt ge kommissionen ett starkt stöd i deras ansträngningar. Det är ju en styrka för oss om vi kan konstatera att det också finns ett stöd för den här politiken i EU-nämnden och i Sveriges riksdag.

Det här handlar ju inte bara om Doharundan, även om det är oerhört viktigt i sig. Det handlar också om EU:s trovärdighet som global aktör och de förhoppningar som många fattiga länder, som vill konkurrera på rättvisare villkor, ställer på världssamhället. Men det handlar också om att EU ska se klart på det långsiktiga egenintresset.

Jag har också några ord att säga om tjänstesektorn, om jag får tid för det. Det är en kort redogörelse för läget. Men vi kanske ska ta jordbruket först.

Anf. 127 ORDFÖRANDEN:

Jag tror vi ska ta båda tillsammans.

Anf. 128 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

Som ni också har hört från tidigare redogörelser går förhandlingarna om tjänstesektorn väldigt trögt. Det har tagit lång tid, och framstegen är väldigt blygsamma. Från kommissionens sida ser man det som ett väldigt stort problem att man inte kommit längre vad gäller tjänstesektorn. Därför har man nu tagit ett initiativ för att få mer fart i tjänsteförhandlingarna genom att lägga fram ett förslag på att införa gemensamma riktmärken, *benchmarking*, på tjänstesidan, där man specificerar hur många sektorer länder behöver ha åtaganden i och inte bara väntar på att det kommer förslag på åtaganden.

I veckan här, i onsdags, presenterade kommissionen ett detaljerat förslag om hur det här skulle kunna se ut. Det är enligt vår uppfattning ett väldigt ambitiöst förslag. Vi välkomnar i och för sig det här att man för-

2005/06:9

28 oktober

söker föra förhandlingarna framåt, men vi är något bekymrade över att man har gått väl långt i att ställa krav på u-länder i den är processen. Man kan ställa väl höga krav på dem. Men vi har inte fått gehör för de förslag till större försiktighet här som vi förde fram.

Kommissionen menar i och för sig att det ligger någonting i våra farhågor, men de säger att det här är ett första förhandlingsutspel från deras sida och att de räknar med att det kommer att modifieras efterhand. Vi får väl se hur det är med det. Men vi har också förvissat oss om att de minst utvecklade länderna – de svagare u-länderna, så att säga – inte ska omfattas av de här riktlinjerna och kraven. Det var vad jag ville nämna så att ni känner till det.

Anf. 129 JAN ANDERSSON (c):

Det var ju både dåtid och framtid det här. Jag börjar med återrapporten och undrar om vi möjligen kunde få en lite mer preciserad bild av vilka länder som fullt ut står bakom Frankrike i deras ståndpunkter.

Jag har också en fråga som gäller de nya buden. Kommer de, såvitt ni kan bedöma, att innebära något behov av reformering av Cap-reformen?

Anf. 130 PER BILL (m):

När Thomas Östros var här för två veckor sedan var det, skulle jag säga, nästan historiskt att se att det var sju – tror jag – riksdagspartier som slöt upp bakom regeringens position att ställa upp bakom kommissionens position. Det är, tycker jag, en oerhörd styrka. Vi är fortsatt mycket nöjda med det arbete ni gör.

Jag instämmer med Jan Andersson. Om jag förstod papperna rätt fanns det tre olika positioner. Det stod inga namn på länder alls utom var Sverige hörde hemma. Man kunde också gissa var Frankrike hörde hemma, men för övrigt saknades alla länder. Det vore bra att få så många av dem som möjligt.

Det blir ju ofta tufft och prekärt när man börjar närma sig skarpt läge. Det är ju inte helt oväntat. Det här blir ju rena spekulationer, men hur mycket av detta är franskt trixande inför någon stor byteshandel på sikt som kan involvera till exempel globaliseringsfonder, Storbritanniens budgetundantag och så vidare? Hur stor kan byteshandeln till slut bli, om det nu är det man är ute efter?

Jag har ytterligare en fråga. Finns det någon risk för ett bananskal, alltså att vi halkar omkull på grund av banankvoter? Det är en sådan här liten fråga som har dykt upp ganska ofta. Där syns ju kolonialländernas baksmälla fortfarande, långt efter friheten för kolonierna. Jag skulle gärna vilja höra några ord om detta.

Tjänstesidan är det ju svårt att säga någonting om. Det vore väldigt bra om vi så fort som möjligt kunde få det här initiativet och kunde få titta på det.

Sedan skulle jag vilja säga att om det finns intresse är jag övertygad om att dessa sju partier som har ställt upp så helhjärtat bakom regeringens position kan göra mer. Vi har många partigrupper ute i Europa, och om vi kan bidra med ingångar och annat är jag övertygad om att många runt det här bordet är villiga att hjälpa till för att WTO-mötet ska bli en stor framgång.

Anf. 131 CARL B HAMILTON (fp):

Jag kan instämma inledningsvis med det som Per Bill just har sagt.

Jag skulle vilja fråga en sak. Nu har vi diskuterat enbart förhandlingsproblemen inom Europeiska unionen. Det är väl väldigt bra att ha bilaterala kontakter och resa runt till de olika huvudstäderna och argumentera för den franska – förlåt, för den svenska positionen! Jag förstår på era skratt att ni verkligen hörde att jag sade fel. Man kanske till och med kan uppgradera det där från handelsråd till statssekreterare och annat längre fram i processen.

Men jag har alltså en fråga också. Hur påverkas den här processen inom Europeiska unionen av agerandet framför allt i Förenta staterna?

Anf. 132 SERMIN ÖZÜRKÜT (v):

När det gäller tjänstesektorn har det funnits ett rykte eller en nyhet om ett stöd till den svenska ståndpunkten från Österrike. Då undrar jag om ni kunde kommentera det lite närmare på vissa punkter, till exempel hur det ser ut.

Anf. 133 ORDFÖRANDEN:

Det sista rör tjänstedirektivet som handlar om handeln inom EU. Det vi nu diskuterar handlar ju om tjänstehandeln *worldwide*. Men vi låter statssekreteraren få kommentera och svara.

Anf. 134 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

>>> Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen <<<

>>> Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen <<<

>>> Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen <<<

>>> Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen <<<

>>> Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen <<<

Behövs det ytterligare reformering av Cap för det förslag som man nu räknar med ta fram? Nej, kommissionens bedömning är att det inte behövs. Det här ligger helt inom mandatet och kan klaras av mycket väl utan ytterligare reformering av Cap.

Per Bill tog upp det här med att enighet ger styrka. Det är otvivelaktigt så. Det hjälper. Det är en klar fördel att vi har ett så starkt stöd i Sveriges riksdag.

Vad är det här från fransk sida – är det bara ett förhandlingsspel, är det allvar eller vad är det? Ja, det är alltid svårt att bedöma det. De har ju länge drivit den här linjen. Det har ständigt varit en diskussion om att de vill censurera, med enhällighet, alla de förslag som kommissionen avser att lägga fram. Det är alltså inget nytt egentligen. Det nya är väl att till exempel vid Genève-mötet i juli förra året, då man kom fram till juliöverenskommelsen, blev ju Frankrike till slut isolerat och fick inget stöd alls, inte ens från dem som tidigare gick ut rätt kraftfullt till deras försvar.

Jag tror att det här ligger väldigt mycket i nationell stolthet och en tro på att den här politiken verkligen gynnar Frankrike – något som egentligen inte är så självklart, vilket man ser om man försöker analysera det. Det handlar om ett land som har väldigt goda förutsättningar att bli mycket konkurrenskraftigt på jordbrukssidan.

>>> Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen <<<

2005/06:9

28 oktober

Bananer är en av de frågor, tillsammans med frågan om bomull och några till, som kan bli stötestenar i Hongkong, om det blir ett sådant möte. Nu tror vi väl inte att just det här ska behöva bli det. Vi hoppas att det löser sig ändå. Men det ligger alltid och skvalpar i bakgrunden.

På tjänstesidan ska vi se till att ni får det underlag som kan vara till nytta för er.

Jag vill verkligen välkomna om ni också i era internationella kontakter kan hjälpa till! Det vore väldigt värdefullt. Vi pratar med fackföreningsrörelser och näringsliv att de i sina sammanhang ska framhålla det allvarliga i situationen för sina kolleger ute i Europa. Det hjälper säkert. Det vore värdefullt om man kunde göra det också på politisk nivå.

Carl B Hamilton undrar hur andra ser på det här. Ja, det finns ett väldigt starkt tryck på Europa att röra sig från de andra huvudparterna i de här diskussionerna. Varken G 20-gruppen, USA eller andra större aktörer kommer att låta Europa komma undan med mindre än att man lägger fram ett rejält förslag – det är min bedömning.

Thomas Östros hade besök i går av den före sydafrikanske handelsministern, Alexander Erwin, som fortfarande naturligtvis intresserar sig för de här frågorna i hög grad. Han var oerhört bestämd i uppfattningen att vi nu har haft två handelsliberaliseringsrundor som praktiskt taget inte har tagit in jordbruk alls. Nu är det dags att man gör någonting också för den gruppen. Det kommer inte att ske någon rörelse på industrivarusidan eller andra områden innan man ser att det finns en god vilja från Europa och USA att röra sig. Sedan bedömde han att det amerikanska förslaget som nyligen lagts fram var positivt, och han menade att Europa måste röra sig här. Det var hans bedömning, men den var oerhört tydligt och väldigt kraftfullt uttryckt. Jag tror att det ligger mycket i att EU måste röra sig här.

Vi kommer att fortsätta arbeta på att påverka våra kolleger ute i Europa. Behövs det kan vi nog uppgradera från utrikesråd till statssekreterare och till statsråd också. Vi gör så gott vi kan.

Sedan var det frågan om Österrike. Det rör ju egentligen, som ordföranden framhöll, tjänstedirektivet i första hand. Kommissionen har ju sagt att efter det att parlamentet har kommit med sitt yttrande, som man ju räknar med kommer någon gång i januari, har kommissionen utfäst sig att lägga fram ett nytt förslag. Det var nog det som både Österrikes kansler och Sveriges statsminister pratade om, alltså att man ville se ett sådant förslag.

Anf. 135 ORDFÖRANDEN:

Till att börja med godkänner vi då återrapporten. Sedan konstaterar jag att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt och noterar också att det är ett enhälligt stöd.

Lycka till, och innan dess: Trevlig helg! Vi tackar statssekreteraren med medarbetare.

Vi är då klara med dagens sammanträde, och jag önskar också ledamöterna trevlig helg!

Innehållsförteckning

2005/06:9

28 oktober

1 § Ekofin.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Finansminister PÄR NUDER (s).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Finansminister PÄR NUDER (s).....	1
Anf. 5 CARL B HAMILTON (fp)	2
Anf. 6 Finansminister PÄR NUDER (s).....	2
Anf. 7 Ämnesrådet PER JOHANSSON	2
Anf. 8 CARL B HAMILTON (fp)	2
Anf. 9 Finansminister PÄR NUDER (s).....	2
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 11 CARL B HAMILTON (fp)	2
Anf. 12 Finansminister PÄR NUDER (s).....	2
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 14 Finansminister PÄR NUDER (s).....	3
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 16 Ämnesrådet PER JOHANSSON	3
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 18 Finansminister PÄR NUDER (s).....	3
Anf. 19 KARIN THORBORG (v).....	3
Anf. 20 Finansminister PÄR NUDER (s).....	3
Anf. 21 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 22 Finansminister PÄR NUDER (s).....	4
Anf. 23 MATS ODELL (kd).....	4
Anf. 24 CARL B HAMILTON (fp)	4
Anf. 25 Finansminister PÄR NUDER (s).....	4
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 27 Finansminister PÄR NUDER (s).....	5
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 29 Finansminister PÄR NUDER (s).....	5
Anf. 30 MATS ODELL (kd).....	6
Anf. 31 HILLEVI LARSSON (s).....	6
Anf. 32 LARS LINDBLAD (m).....	6
Anf. 33 BÖRJE VESTLUND (s)	7
Anf. 34 Finansminister PÄR NUDER (s).....	7
Anf. 35 LARS LINDBLAD (m).....	7
Anf. 36 MATS ODELL (kd).....	7
Anf. 37 BÖRJE VESTLUND (s)	8
Anf. 38 Finansminister PÄR NUDER (s).....	8
Anf. 39 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 40 Finansminister PÄR NUDER (s).....	8
Anf. 41 KARIN THORBORG (v).....	9
Anf. 42 Finansminister PÄR NUDER (s).....	9
Anf. 43 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 44 Finansminister PÄR NUDER (s).....	9
Anf. 45 CARL B HAMILTON (fp)	10
Anf. 46 LARS LINDBLAD (m).....	10
Anf. 47 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 48 TOBIAS KRANTZ (fp)	10

Anf. 49	Finansminister PÄR NUDER (s)	10
Anf. 50	CARL B HAMILTON (fp)	10
Anf. 51	Finansminister PÄR NUDER (s)	10
Anf. 52	ORDFÖRANDEN	10
2 §	Allmänna frågor och yttre förbindelser	11
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	11
Anf. 54	Statssekreterare LARS DANIELSSON	11
Anf. 55	ORDFÖRANDEN	11
Anf. 56	Statssekreterare LARS DANIELSSON	11
Anf. 57	CARL B HAMILTON (fp)	13
Anf. 58	LARS LINDBLAD (m)	13
Anf. 59	YVONNE RUWAIDA (mp)	14
Anf. 60	Statssekreterare LARS DANIELSSON	14
Anf. 61	SERMIN ÖZÜRKÜT (v)	15
Anf. 62	TOBIAS KRANTZ (fp)	15
Anf. 63	Statssekreterare LARS DANIELSSON	15
Anf. 64	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 65	Statssekreterare LARS DANIELSSON	16
Anf. 66	TOBIAS KRANTZ (fp)	18
Anf. 67	YVONNE RUWAIDA (mp)	19
Anf. 68	LARS LINDBLAD (m)	19
Anf. 69	CARL B HAMILTON (fp)	19
Anf. 70	Statssekreterare LARS DANIELSSON	20
Anf. 71	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 72	Statssekreterare LARS DANIELSSON	22
Anf. 73	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 74	Statssekreterare LARS DANIELSSON	22
Anf. 75	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 76	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	22
Anf. 77	CARL B HAMILTON (fp)	23
Anf. 78	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	23
Anf. 79	CARL B HAMILTON (fp)	23
Anf. 80	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	23
Anf. 81	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 82	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	24
Anf. 83	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 84	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	24
Anf. 85	HENRIK VON SYDOW (m)	25
Anf. 86	CARL B HAMILTON (fp)	25
Anf. 87	SERMIN ÖZÜRKÜT (v)	25
Anf. 88	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	26
Anf. 89	CARL B HAMILTON (fp)	26
Anf. 90	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	26
Anf. 91	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 92	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	27
Anf. 93	YVONNE RUWAIDA (mp)	27
Anf. 94	HENRIK VON SYDOW (m)	27
Anf. 95	SERMIN ÖZÜRKÜT (v)	28
Anf. 96	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	28
Anf. 97	CARL B HAMILTON (fp)	28
Anf. 98	SERMIN ÖZÜRKÜT (v)	29

Anf. 99 ANITA JÖNSSON (s).....	29	2005/06:9
Anf. 100 LARS LINDBLAD (m).....	29	28 oktober
Anf. 101 INGVAR SVENSSON (kd)	29	
Anf. 102 JAN ANDERSSON (c)	29	
Anf. 103 SERMIN ÖZÜRKÜT (v)	29	
Anf. 104 HILLEVI LARSSON (s).....	30	
Anf. 105 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	30	
Anf. 106 ORDFÖRANDEN.....	30	
Anf. 107 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	30	
Anf. 108 TOBIAS KRANTZ (fp)	31	
Anf. 109 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	31	
Anf. 110 ORDFÖRANDEN.....	31	
Anf. 111 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	31	
Anf. 112 ORDFÖRANDEN.....	32	
Anf. 113 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	32	
Anf. 114 YVONNE RUWAIDA (mp)	32	
Anf. 115 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	33	
Anf. 116 ORDFÖRANDEN.....	33	
Anf. 117 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	33	
Anf. 118 ORDFÖRANDEN.....	34	
Anf. 119 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	34	
Anf. 120 ORDFÖRANDEN.....	35	
Anf. 121 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	35	
Anf. 122 ORDFÖRANDEN.....	35	
Anf. 123 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	35	
Anf. 124 ORDFÖRANDEN.....	35	
3 § Allmänna frågor och yttre förbindelser (WTO)	36	
Anf. 125 ORDFÖRANDEN.....	36	
Anf. 126 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN.....	36	
Anf. 127 ORDFÖRANDEN.....	38	
Anf. 128 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN.....	38	
Anf. 129 JAN ANDERSSON (c)	38	
Anf. 130 PER BILL (m).....	39	
Anf. 131 CARL B HAMILTON (fp)	39	
Anf. 132 SERMIN ÖZÜRKÜT (v)	39	
Anf. 133 ORDFÖRANDEN.....	40	
Anf. 134 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN.....	40	
Anf. 135 ORDFÖRANDEN.....	42	